



2025. március

FTH

FELSŐ-TISZA HÍRADÓ



A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság dolgozóinak lapja • LXIV. évfolyam 1. szám

A Kraszna torkolat titkai
*„avagy vízi közlekedés,
rekreáció”*

**Ökológiai vízpótlás a
Tisza-Túr árvízi tározó
területén**

**„Gleccserek a Föld
hőmérői”**

03 **Köszöntő**
Lucza Zoltán

VÍZTUDOMÁNY

04 **A KRASZNA TORKOLAT TITKAI
"ÉS VÍZI KÖZLEKEDÉS, REKREÁCIÓ"**
Fehér szilárd, Lapos Ágnes, Pap Zoltán Alex

HÍREK

- 09** **VÍZRAJZI RENDSZER MŰKÖDTETÉSE AZ IGAZGATÓSÁG
ILLETÉKESÉGI TERÜLETÉN**
Szamos Máté
- 10** **ÖKOLÓGIAI VÍZPÓTLÁS A TISZA-TÚR TÁROZÓ TERÜLETÉN
A "VIZET A TÁJBA!" PROGRAM KERETÉBEN**
Sárosi Adrienn
- 12** **NAGYVÍZI MEDER HASZNÁLATÁNAK KORLÁTAI**
Dajka István
- 13** **INVAZÍV NÖVÉNYFAJOK ELLENI VÉDEKEZÉSI LEHETŐSÉ-
GEK ÁRVÍZVÉDELMI TÖLTÉSEINKEN**
Kovács István
- 14** **AZ "ADAPT WATER" CÍMŰ PROJEKT BEMUTATÁSA
ÉS ELŐREHALADÁSA**
Mártonné Sultész Anita
- 15** **A FELSŐ-TISZA ÁRVÍZI BIZTONSÁGÁT MEGVALÓSÍTÓ EU
PROJEKT TERÜLETSZERZÉSI ELJÁRÁSÁNAK BEMUTATÁSA**
Dr. Brátán Tünde
- 18** **"GLECCSEREK A FÖLD HŐMÉRŐI"**
Lapos Ágnes
- 20** **VÍZ VILÁGNAPI ÜNNEPI ELŐADÓÜLÉS**
Farkasné Galyas Nóra
- 21** **HATÁLYBA LÉPETT AZ ÚJ SZMSZ**
Sárosi Adrienn

HIDROMETEOROLÓGIA

21 **AZ ELMŰLT TELÜNK HIDROLÓGIAI VISZONYAI**
Szabó-Márku Melinda

TANULUNK/SZEMÉLYI HÍREK

- 23** **ORSZÁGOS SZAKMAI TANULMÁNYI VERSENY
VÍZÜGYI TECHNIKUSOK RÉSZÉRE**
Luczáné Madai Zsuzsanna
- 24** **SZEMÉLYI HÍREK**
Luczáné Madai Zsuzsanna



MHT/SZAKSZERVEZETI HÍREK

- 26** **MHT HÍREK**
Szikora Julianna
- 27** **SZAKSZERVEZETI HÍREK**
Sárosi Adrienn

EGY KIS TÖRTÉNELEM

- 28** **DRÁMAI JEGES ÁRVÍZ A FELSŐ-TISZÁN:
PÉLDÁTLAN KÁROK ÉS HOSSZÚ KÜZDELEM**
Bartók Tamás
- 29** **MI TÖRTÉNT A 25 ÉVVEL EZELŐTTI
CIANID SZENNYEZÉS ÓTA?**
Veres József

Víz-TÜKÖR

- 31** **INSPIRÁLÓ NŐK AZ IGAZGATÓSÁGON
- NŐKTŐL, NŐKÉNT NEM CSAK NŐKNEK -**
Farkasné Galyas Nóra

HATÁRAINKON TÚL

- 34** **MAGYAR-ROMÁN KORMÁNYMEGHATALMAZOTT-
HELYETTESI TALÁLKOZÓT SZERVEZTÜNK
BAKTALÓRÁNTHÁZÁN**
Nagy Zoltán

EGYÉB

- 34** **NAGY REMÉNYEKSEL VÁGUNK NEKI AZ ÚJ ÉVNEK**
Labant Sándorné

KÖSZÖNTŐ



Kedves Olvasó!

A 2025-ös év úgy indult, ahogyan az előző esztendő befejeződött, változásokkal tarkítva. Megújult a FETIVIZIG vezetése, megérkezett a várva-várt ágazati szintű fizetésemelés első üteme és elfogadásra került igazgatóságunk új Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ).

Az előző év vége már adott egy kis ízelítőt a havazásból és téli körülményekből, azonban november óta mégis rendkívül csapadékszegény az időjárás. Működési területünkön a száraz, szinte aszályos januárt és februárt csapadékos március hónap követte. Amennyiben nem marad csapadékos az időjárás, újabb aszályos év elé nézünk.

Új főmérnökként az első feladatomban a munkakör átvétele, a zökkenőmentes beilleszkedés volt. Szerencsésnek érzem magam, mert az igazgatóság új szervezeti felépítésének bevezetésében már hatékonyan közreműködhettem, mind az új egységvezetők és helyettesek meghallgatásában és kiválasztásában, mind a feladatkörök és az át gondolt irodai elhelyezések kialakításában. A főmérnöki feladatkör is tovább szélesedett, az új Települési Vízgazdálkodási Osztály létrehozásával és az Informatikai és Téradat Osztály műszaki területre történő áthelyezésével immáron 10 egység irányításáért felelek közvetlenül.

De a feladatok szerkezete is változott, a vízkészlet-gazdálkodás stratégiai jelentőségű területté vált, elindult a „Víz a tájba” program, amely szemléletváltást követel meg mindannyiunktól. A várható vízhiányra felkészülési tervet készítünk és a belvíz is lehet hasznos megfelelő vízkormány-

zással. Büszkén elmondhatom, hogy a Tisza-Túr tározó vízpótló műtárgyánál tisztán napenergiával működik a vízpótló rendszer.

Azonban azt is tudnunk kell, hogy a hosszú száraz periódusokat ciklonok követhetik, amelyek rekordcsapadékot is hozhatnak néhány nap alatt. Tehát a klasszikus ár- és belvízvédelmi feladatainkról az árapasztó tározók esetleges nyitásáról sem szabad megfeledkeznünk.

Bízva a saját és kollégáim szakértelmében, felvesszük a versenyt a klímaváltozás okozta kihívásokkal. A jelentkező szakmai problémákat hidrológusi szemlélettel megoldva, igyekszünk egyensúlyt hozni a vízjárás szélsőségei közé. Ez egyfajta szakmai „brandépítést” kíván meg tőlünk, hogy a környezetvédelemmel és természetvédelemmel együttműködve hajtsunk végre közös fejlesztéseket, társadalmi elfogadottság mellett. Erre a közelmúltban már találunk jó példákat működési területünkön is.

Végezetül kollégáimnak a jövőben szakmai sikereket, a Felső-Tisza Híradóhoz pedig jó olvasást kívánok!

Lucza Zoltán
műszaki igazgató-helyettes

A Kraszna torkolat titkai

„és vízi közlekedés, rekreáció”

Fehér Szilárd – Lapos Ágnes – Pap Zoltán Alex folyó- és tógazdálkodási referensek

A Kraszna folyó és környezete

A szabolcsi-szatmári-beregi tájegységek találkozási pontja kiemelkedő jelentőségű hely. Nem véletlen, hogy Vásárosnamény városa itt jött létre és a helyben összpontosuló utak, kikötők, vasút és híd jelenléte támogatta a térség fejlődését. Az 1. ábrán látható a Vásárosnaménynál 1849-ben megépített első Tisza híd, amely közlekedési szempontból fontos stratégiai elemmé vált. Ezt mutatja az a tény is, hogy katonai hadművelet részeként két alkalommal is felrobbantották (1919, 1944), melyet minden alkalommal szükséges volt újraépíteni annak jelentősége miatt.

Az 1. ábrán az is látható, hogy a második katonai felmérés ideje alatt (1806-1869 között egész Magyarország területét felmérték) már létezett a Kraszna folyó régi hídja is. Nem volt véletlen, hogy a tiszai kereskedelmi kikötő is ennek közelében kapott helyet. A Vásárosnaményt Gergelyiugornyával összekötő út mentén a mai napig megtalálható két, ún. száraz-híd, ami ezen a térképrészleten szintén látható. Ma, ez a két híd az árvizek levezetésében, a mederből kilépő víz hullámtéren való szétterülésében játszik fontos szerepet.

Mára a Tisza folyó medre jelentős átalakuláson ment keresztül. Az 1. ábrán szereplő ugornyai hajómalom és a kereskedelmi kikötő geomorfológiája is átalakult az 1870-es évek utáni folyószabályozásnak köszönhetően. Területükön szántók, legelők, ligeterdők jöttek létre. Ez jól látható a 2. ábrán, a Tisza és a Kraszna közötti területen.

A Tisza folyó kanyarátvágása következtében Ugornya összes lakóházának 2 km-rel keletebbre kellett költöznie. Ezt követően helyet kapott a Kraszna folyó mai medrének nyomvonala. A Kraszna folyó magyarországi szakasza évtizedek óta egészében csatornázott, mesterséges mederben folyik. A szabályozási munkák a XIX. század má-

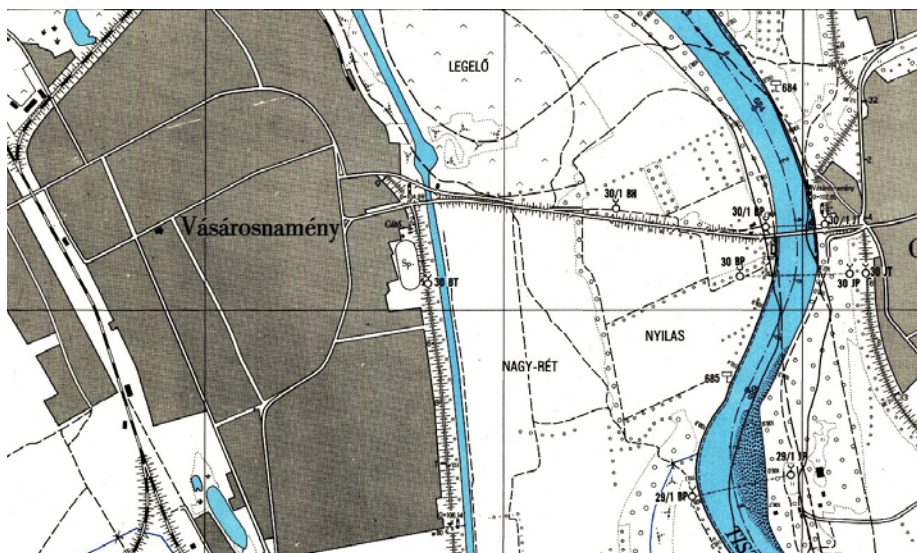


1. ábra Vásárosnamény térképrészlete a második katonai felmérés alapján

sodik felétől kezdődtek és célja volt, hogy övcsatorna szerűen felfogja a nyíri dombokról kelet felé futó vízfolyásokat. Az új Kraszna meder Ágerdőmajor, Nagyecsed, Kocsord, Ópályi, Nagydobos és Olcsva községek érintésével már nem a Szamosba, ha-

jú és a talajállékonyságot figyelembe véve 1:2 rézsúarány volt jellemző.

A 3. ábrán két réteget láthatunk egymásra helyezve, a szabályozás előtti és a jelenlegi mederforma összehasonlításának céljával. Az egyik rétegen



2. ábra Vásárosnamény részlet a Tisza atlaszból

nem Vásárosnaménynál közvetlenül a Tiszába torkollik. Az új Kraszna meder keresztmetszeti rajza trapéz formá-

az 1839. évi eredeti, kanyargós folyómedrek figyelhetők meg, míg a másik rétegen a mesterséges, kiegyenesített



3. ábra A Kraszna torkolati szakasza és a Tisza medrének változása összehasonlítva a XIX. század elején a jennel

jelenlegi medrek mutatkoznak. A jelenlegi és 150 évvel ezelőtti mederformák összehasonlítását követően fókuszáljunk vizsgálati területünkre, a Kraszna-torkolatra.

Kraszna kikötő múltja

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat telephelyének közvetlen közelében található a téli kikötő, mely a Kraszna torkolatától 1200 m-re található (4. ábra).

A kikötő története 1939-ben kezdődött, amikor a Folyammérnöki Hivatal hajói részére téli kikötő építésébe kezdtek. A létesítményt sólyapályával együtt tervezték, egy alkalmas legyen hajójavításra és üzemi kikötőnek téli - nyári felhasználásra. Erre később az 1985. január 24-i jégzajlásos baleset is rámutatott, hogy szükséges egy öböl, mely védelmet nyújt a téli viszontagságoktól. Ezen felül, mint üzemi terület, de egyéb szempontoknak is meg kell felelnie. Az úszóművek részére megfelelő vízmélységet és medenceszélességet kell biztosítani a manőverezés miatt. Egy kikötőnek előnyös tulajdonsága a jól megközelíthetőség, tehát a közúthoz közeli fekvés, amely magában foglalja a közüzemi csatlakozás lehetőségét. Üzemeltetési és biztonságtechnikai szempontból fontos megemlíteni, hogy a Kraszna folyó lebegtetett uszadékfa/törmelék szállítása alacsony. Ezeket a szempontokat figyelembe véve a terület jó adottságokkal bír. Azonban a később elvégzett talajmechanikai vizsgálatok kimutatták, hogy a terület rossz talajszerkezettel rendelkezik, emiatt a kikötő nyugati és déli oldalán a rézsű

biztosításának céljából 10 cm átmérőjű tölgyfa-száfal lett telepítve. 1941 után a II. világháború és az azt követő időszakban a munkálatok megszakadtak. A háború előtt elvégzett munkákat a Kraszna folyó áradásai

partoldalakat és medence oldalait 1:3 rézsűvel kell kialakítani. A vizes környezetre jellemző hatások e területet sem kímélik. Jelentős kihívás az iszapolódásra való hajlam, melynek mértéke $1.000 \text{ m}^3/\text{év}$. A létrehozott üzemi kikötő és vele együtt a vízfelület nagyságát a hajópark mérete befolyásolta. A biztonságos fordulási és kikötési folyamatokat figyelembe véve 2000 m^2 vízfelületre volt szükség, melyet a későbbiekben 7000 m^2 -re terveztek át, figyelembe véve a hajópark esetleges bővítési, fejlődési lehetőségeit. A kikötő medrének mélységét a vásárosnaményi vízmérce szerinti -250 cm szintre kotorták. A komplexum másik fő ártéri eleme a sólyatér. A sólyagerendák tervezésénél fő szempont volt a hajók mérete (legrövidebb hajó: 14 m, leghosszabb 35 m), a távolságuk is a legkisebb hajó paramétere alapján lett meghatározva. A hajók biztonságos kihúzására manuális berendezéseket terveztek (csigasor, bubora). A sólyatér 40 m széles 65 m hosszú betonlemezekből álló terület, melyet 3 db 10-10 m távolságra lévő sólyage-



4. ábra Átnézeti helyszínrajz – FETIVIZIG, Kraszna téli kikötő

kimosták. 1949-ben a Kraszna telep rendezési munkálatai során a medence nyugati rézsűje igazításra került, mely során 150 m^3 hordalékos földdel könnyítették a partoldal rézsűjét. Ezzel párhuzamosan telepítésre került néhány kikötőbak és kikötőkarika is a kikötő körül.

1972-ben a korábbi építkezések tapasztalatai alapján, talajfúrásokat végeztek a munkálatok kezdete előtt, melyekből megállapították, hogy a felszíntől 3,5 és 5 m között folyós homokrég jellemzi az altalaj szerkezetét. A fúrások és a talajmechanikai vizsgálatok eredménye, hogy a

renda metsz el, fenékszíntje a vásárosnaményi vízmérce szerinti -250 -tól indul és $+400$ -nál végződik, amely a gyakorlatban $+200$ -as vízszintig munkaterületet biztosít. A monolit gerendák vasszereléssel épültek, a három gerendába 15 t acél került. A gerendák síkjára $0,21 \times 0,21 \text{ m}$ méretű tölgyfa gerendák kerültek rögzítésre kopó, terhelésmegosztó felületként. A sólyagerendák 3 tagból állnak, biztosítva a természet viszontagságaival szembeni ellenállást. A dilatációkat UB-65 minőségű bitumennel töltötték ki. A sólyagerendák talpszélessége 1 m, magassága 0,9 m, gerincszélessége pedig 0,4 m. A gerendák alapozásához 1 m

széles, 0,1 m vastag szerelőbeton készült. A terület +100-as magasságig 0,3 m vastag kőszórással van terítve, mely kettős funkciót lát el. Egyrészt alapozó, szerkezeti állékonyság-növelő szerepe van, másrészt a területre jellemző fakadóvizek elvezetését végzi, mely a műtárgy stabilitását segíti. A műtárgy különböző pontjain 0,8 m átmérőjű kútgyűrűk lettek telepítve, melybe összegyűlnek ezek a fakadóvizek és így könnyen szivattyúzható, kezelhető állapotba kerülnek. Összegezve az eddigieket, az 1972-ben elkészült a bal parton a kikötő kotrása, a sólyapálya, valamint a Kraszna folyó mederkorrekciója.

Az 1980-as évektől a fenntartási munkák elmaradása miatt a kikötő területe feltöltődött. A Kraszna-telepnél kialakított kikötő öbölben és a sólyapálya területén mintegy 2-4 méteres feliszapolódás történt, melyen megindult a vegetáció és befűzisedett. Ezzel egyidejűleg a folyó torkolati szakasza is feltöltődött, beszűkült. Az építéskori "Kraszna csatorna" trapézszelvénye csak nyomokban volt már felismerhető. A meder feltöltődött, a lefolyási akadályokat képező - zátony, ill. szigetképződést elősegítő - bedőlt fával és uszadékkal (1. kép).

A közelmúlt és a jelen feladatai

2005-ben tanulmányterv készült - a városrendezési tervhez kapcsolódva - a kikötő rehabilitációjára és modern kishajó-kikötő kiépítésére. Az egyeztetések során felmerült észrevételeknek megfelelően 2006-ban "Előzetes környezeti tanulmány" készült a téli kikötő rehabilitációs munkáiról. A környezeti tanulmány és a geodéziai felmérések alapján a vizsgálati területre úszóműves kishajókikötőt terveztünk, melyre a Nemzeti Közlekedési Hatóságtól létesítési engedélyt kaptunk. Tervezési szempontok a kikötő létesítéséhez:

- Ár- és jéglevonulás szempontjából kedvező áramlási viszonyok kialakítása
- Biztonságos hajózás feltételeinek megteremtése
- A tervezett munkálatok a lehető legkisebb mértékben károsítsák, módosítsák a kialakult természeti környezetet

A Kraszna kikötő fejlesztésének élet-története folyamatos próbálkozásokról szól és azóta is azon dolgozunk, hogy megvalósuljon.

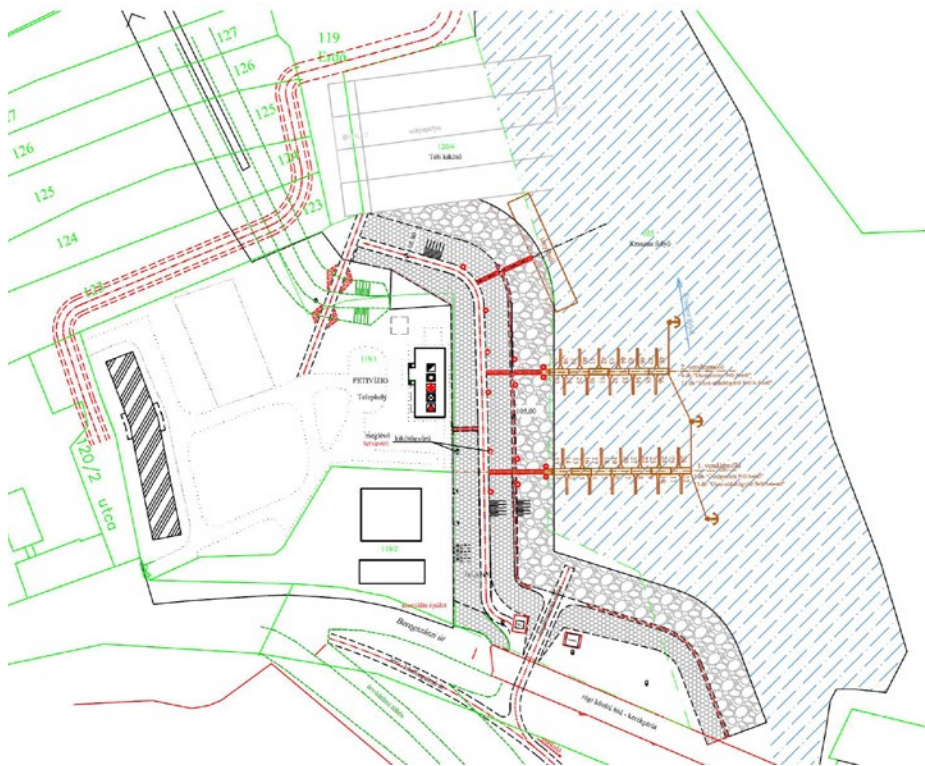
2012-ben a vízügyi igazgatóság kezei között újabb terv készült a Kraszna-torkolat helyreállítására. Az igazgatóság - akkor még Folya-



1. kép A 2000-es évek eleji állapot

mos Szakaszmérnöksége - 2016-ban kezdte meg a Kraszna-torkolat helyreállításához szükséges munkálatokat, melynek első lépése, hogy az 1980-as évektől használhatatlanná vált kikötő korábban elmaradt fenntartási munkái elvégzésre kerüljenek. A téli kikötő hiánya hozzájárult ahhoz, hogy az igazgatóság hajóparkja

több célja van, ezek közül kiemelt az igazgatóság hajóinak költségkímélő teleltetése, valamint az egykor üzemelő kikötő rekonstrukciója. Ezzel bővíthető a helyi látványosságok sora, mely kellemes kikapcsolódási lehetőséget biztosít a családok számára. A munkálatok irtási, gyérítési folyamatokkal kezdődtek, hisz a nagy-



5. ábra A tervezett jacht-kikötő terve

a Tisza folyón, a Jándi üzemi kikötőben vesztegel, téli időszakban pedig a Bodrog folyón történik az úszóművek teleltetése, mely költséges és nagy energiaráfordítással jár.

A Kraszna-torkolat rehabilitációjának

tömegű földmunkához felületet kellett biztosítani. Már önmagában a terület megtisztítása is hatalmas feladat volt. A rehabilitációs munkálatok a Kraszna folyó meder állapotának javításával folytatódott, hiszen olyan szinten megváltozott a legutóbbi mederren-

dezés óta, hogy nem felelt meg sem folyószabályozási, sem hajózási szempontból. A vízszállító képesség javítása érdekében a folyó mederkostrása a torkolattól kezdve, folyásiránnyal szemben haladva valósult meg. A mederben található bedőlt, illetve bedöntött fák a torkolat és a kikötő között, ~ 900 m hosszan eltávolításra kerültek. A kotrási munkákhoz kapcsolódva a hullámtér rendezése is megtörtént a meder érdesség és a vízszállító képesség javítása érdekében. A hullámtér rekonstrukciójánál a Kraszna mederkostrását az igazgatóság úszómunkagépei végezték. 2016-ban is történt mederkostrás. A kitermelt mederanyagot a hullámtéren deponálták. Miután az iszap kezelhető állapotba került, dózer segítségével elegyengették. A kotrási munkákkal párhuzamosan a meder profilját is igazították az ilyenkor szokványos trapéz szelvényre 1:3 rézsű meredekséggel. A „Téli kikötő” medencéjének kostrását a hajópark téli veszteglőhelyének igényeihez igazítottan végeztük el. Így szükség volt a -300 cm szinthez igazított kostrásra és az említett trapézforma kiszélesítésére. A -300 - +100 közötti rész 1:3, míg a +100 - +400 1:2 rézsűarányal készült el.

A meder részüinek kialakítása során létrejött suvadás új problémákat tárt fel (pórusvíz szivárgás, rossz altalaj szerkezet), melyeket a 2024. évi munkavégzés során kezeltünk. A feltárt problémákra a következő technológiát alkalmaztuk: a folyó mederrendezési munkálataiból felszabaduló kivágott fákat a rézsű stabilizációhoz használtuk fel és a közel három méter hosszú különböző részeket (törzs, lombkorona-ágcsoport) cölöpsor-szerűen egymás után telepítettük munkagépekkel a talajba (nyomva). Az említett módszer alkalmazásával ~1.200 m facölöpsor épült ki a bal parton 3 sorban egymástól ~7 m távolságra. A felmért hossz alapján közel ~6.000 rönkpallót használtunk fel. A rossz talajszerkezet miatt kiépült 2 soros védőművet kiegészítettük a póruszivárgások miatt még 1 plusz sorral, melyek helyileg már a kisvízi mederben helyezkednek el. A jobb parton, a folyó talajmechanikai tulajdonságai miatt csak bizonyos megcsúszott részekben alkalmaztunk facölöpsort (6. ábra).

A Kraszna torkolat - téli kikötő

Az igazgatóság 2016-ban kezdte meg a Kraszna-torkolat rehabilitációját segítő munkálatokat. Ezek a munkafolyamatok egyben előkészítő, megalapozó tevékenységnek tekinthetők

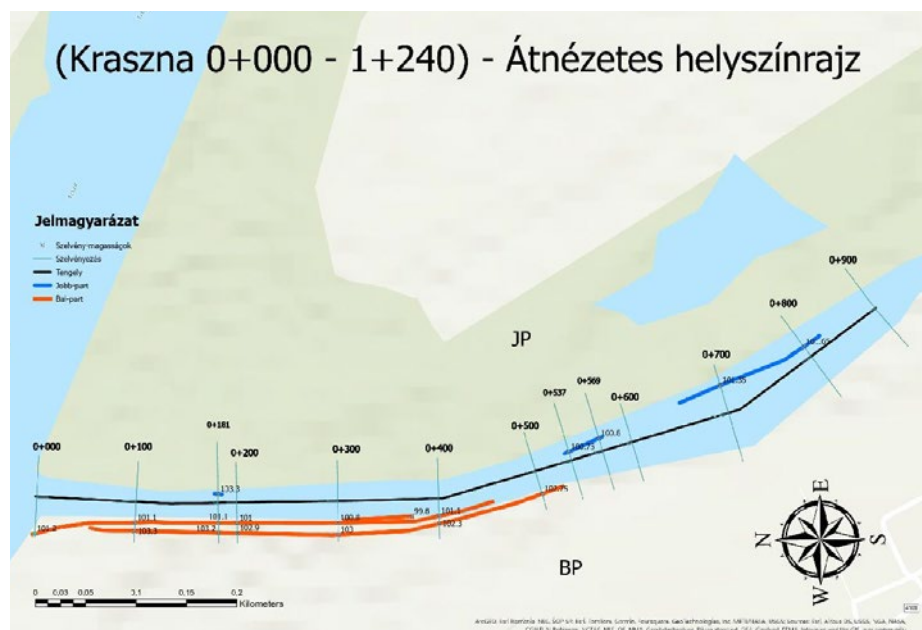


2. kép Szádlemez kiszedés 2025 februárjában

az üzemi kikötő megvalósulásához is. Az eddig elvégzett feladatok közé tartozik, hogy kiépült a 6. ábrán látható facölöpsor és a jobb parton megépült egy fenntartási, üzemeltetési sáv. 2016-tól a Kraszna folyó mindkét oldalán összesen 106 ezer m³ földanyag mozgatása történt meg, mely tereprendezési, kotrási, műtárgyfeltárási kotrások során keletkezett. A tervezett kikötővel szemben, a Kraszna jobb partján a 0+950-1+240 fkm szelvényekkel határolt, az igazgatóság kezelésében lévő hullámtéri önerdősült terület tisztítása is megtörtént. Invaszív és idegenhonos fajok letermelése, illetve a terület tisztítása miatt

vert pártlemezeket. Az 1972-es tervből és helyszínrajzból nem derül ki, hogy miért telepítették ezeket a lemezeket, de valószínűsíthető, hogy a kivitelezésnél, az aléptményi betonozási munkáknál volt rájuk szükség.

A Kraszna torkolati részén az igazgatóság által eddig elvégzett meder-, és hullámtéri munkákra alapozva Vásárosnamény Önkormányzata sikeres pályázatot nyújtott be „Kraszna sétány kialakítása” címmel. A projektjük elsődleges helyszíne Vásárosnamény Központi részétől és a helyi piactól néhány méterre helyezkedik el. Ezen a helyszínen, vagyis a Kraszna folyó



6. ábra Megvalósult partvédő facölöpsor elhelyezkedése

újra telepítés van tervben.

Megkezdődött a sólyapálya feltárása és rekonstrukciója is, idén februárban kiemeltük a felület alsó harmadába

II. rendű védvonalán egészségmegőrzés támogatása céljával hamarosan kerékpárút megvalósítása indul, melynek útvezetése során a biztonság



3. kép Teelő a Krasznában 2024-ben

szem előtt tartása érdekében a gyalogosforgalmat is figyelembe vették. Közvetlenül a meglévő piaccsarnok mögött, horgászcsónak és vízitúra magállóhelyet terveznek megvalósítani. Így összekapcsolható a város piaca a vízi turizmussal. Lehetőség adódik a kajak-, kenutúra résztvevőinek egy értékes megállópontra felfűzni a túravonalra, kulturális-, gasztronómiai-, és vásárlási lehetőséggel egybekötve. A projekt másodlagos helyszíne közvetlenül a Kraszna folyó torkolatánál található. Itt vasbeton alaptesten és vasbeton alsó szintekre fa felszerkezettű kilátó épül, ahonnan kilátás nyílik a Tisza és a Kraszna találkozására, emellett megfigyelhető az ártéri ligeterdő gazdag élővilága. Az ennek a megvilágításához szükséges áramot a kilátón elhelyezett napelemek termelik meg. A két megvalósítási helyszínt egy természetközeli burkolattal kialakított sétány köti majd össze 980 m hosszúságban. A sétány mentén pihenőpadokat helyeznek el. Az éjszakai megvilágításról térköben elhelyezett lámpatestek és napelemes kandaláberek gondoskodnak.

A Felső-Tiszai kikötőt a Kraszna folyó 0+950-1+240 km szelvények közötti területen tervezzük kialakítani (3. kép). A vásárosnaményi régi Kraszna híd lábánál lévő öbölben a vízi spor-

tokat is kiszolgáló, úszóműves kikötőt és sólypályát szeretnénk megvalósítani. A létesítmény alkalmas lenne a vízi járművek vízre tételére és kivételére, ivóvíz vételi lehetőséget biztosítana, vizes blokk és őrzött kerékpártároló épülne. A gépjárművek részére parkolási lehetőség kialakítását tervezzük. Az úszólétesítmények biztonságos működtetéséhez hajójavító műhely üzemelne. A kikötő színtere lehetne a vízen közlekedők szimbiózisának. Az idegenforgalom támogatása mellett olyan szereplők is igénybe vehetnék a kikötőt, mint a vízimentők, a Tiszai Vízirendészeti Őrsparancsnokság, a Magyar Országos Horgász Szövetség, a Hortobágyi Nemzeti Park, a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kar és természetesen a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság hajóinak kikötőbe való integrálásával biztosítaná a jövőben azok biztonságos üzemeltetését.

A Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat a Kraszna jobb partján végzett erdőritkítás újra telepítésének egy különleges formáját választotta. A Felső-Tiszán évszázadok óta jelen lévő fenntartható, ökológiai gazdálkodást képviselő dzsungel gyümölcsös már nagyon kevés helyen található meg. Ez a már elfeledettnek

tűnő gazdálkodási forma egy hasznos eszköz lehet a kezünkbe a klímadaptáció segítségével. Ezért őshonos alma-, dió-, szilva- és körtefa fajták telepítését céloztuk meg, melyek nem igénylik vegyszerek alkalmazását és támogatják a rezisztens őshonos fajták szaporító anyagának megőrzését. A terület központi helye és megközelíthetősége miatt könnyen elérhetővé válik a „klímadaptáció terén jó gyakorlatot” keresők számára. A kivitelezést az Aktív - és Ökoturizmus fejlesztése a Szatmár - Beregben projekt keretében tervezzük megvalósítani.

A Műszaki Biztonsági és Hajózási Szolgálat tervezetten halad a Kraszna-torkolat rehabilitációjával, melynek folyamatban lévő munkálata a sólypálya rekonstrukciója. Ehhez szükséges teljesen feltárni a korábban létesült elemeket és visszaállítani azokat az eredeti terveknek megfelelően. Remélhetőleg a tervezett „Kraszna sétány kialakítása” c. pályázat hamarosan kezdetét veszi és a Krasznát érintő további tervezett elem is megvalósulhat, ezzel segítve a Kraszna-torkolat fejlődését, megújulását.

Vízrajzi rendszer működtetése az igazgatóság illetékességi területén

Szamos Máté monitoring referens

A vízrajzi tevékenység nem más, mint a vizek állapotának megismerése mérésekkel, majd a mérési eredmények feldolgozása, értékelése, hidrológiai viszonyokat jellemző vízrajzi adatok észleltetése, valamint az adatok gyűjtése. Az adatokat és a különböző feldolgozásokat rendszerezni és tárolni kell későbbi ellenőrzések és vizsgálatok érdekében.

Területünkön a vízrajzi észlelések és mérések 665 db állomáson folynak. A törzshálózaton mért és észlelt adatok feldolgozása egységes elvek szerint történik. A vízrajzi észleléseket egy 74 fős állomány segíti, ezen felül a közös magyar-ukrán távmérő rendszer 200 állomásán belül 150 magyar állomás karbantartását végezzük. Az igazgatóság egyéb egységei által végzett vízrajzi munka koordinálása folyamatos, emellett a Vízrajzi és Adattári Osztály állandó kapcsolatban van a szakaszmérnökökkel.

Az igazgatóság működési területén 29 felszíni törzsállomás (25 távmért) és 368 felszíni üzemi állomás (77 távmért) található. A felszíni állomásokon a mérések megoszlának, a vízállásokon kívül egyes állomások mérik a folyó vízhozamát, az általa szállított hordalékot, a víz és a levegő hőmérsékletét, figyelik a jégjelenségeket, illetve a folyómeder változását. A távmért adatok elérhetőek az igazgatóság honlapján. Az állomásokon a vízállás észlelés napi rendszerességgel történik.

A folyók vízállása a mederben szállított víz mennyiségének függvénye, ezért szükséges a vízhozam mérése, mely minden hónapban ütemterv szerint zajlik. 2024-ben összesen 355 alkalommal végeztünk vízhozammérést. A mérések száma az árvizek nagyságától és elnyúlásától függ.

A felszín közeli, illetve a felszín alatti állomások adatközlésük alapján az alábbiak szerint csoportosíthatóak:

- Távjelző állomások: 74 db (64 talaj, 10 réteg) kút, amely adatgyűjtővel, illetve GPRS alapú távjelző modemmel van ellátva. Négy óránkénti intervallumban történik az adatgyűjtés, amit napi rendszerességgel küld be a központba.
- Regisztrált állomások: 42 db (35 talaj, 7 réteg) adatgyűjtővel ellátott kút, 4 óránkénti adatgyűjtéssel, melyből az adat kinyerése a helyszínen a szakaszmérnökség vízrajzi ügyintézőinek segítségével számítógéppel végezzük havi rendszerességgel.
- Kútkártyás (észlelt) állomások: 1 db kézi észlelésű kút, melyekről az adat észlelőlapokon érkezik havonta, a leolvasás heti rendszerességgel történik megbízott külső észlelők által. A hidrometeorológiai állomások feladata a vízgazdálkodáshoz kapcsolódó légköri elemek megfigyelése.
- Léghőmérséklet mérés: fontos meteorológiai jellemző a mindenkori léghőmérséklet, hiszen befolyással van a hidrológiai viszonyok alakulására, illetve az árvíz elleni védekezési munkákra is. Észlelés naponta 3 - szor történik. A távmérővel felszerelt állomásokon alkalmazott típus a ROTRONIC léghőmérséklet-mérő szonda.
- Csapadékmérés: A meteorológiai jellemzők közül a vízgyűjtő területre hullott csapadék mennyisége változtatja meg legjelentősebben a mindenkori hidrológiai viszonyokat, ezért ennek a jellemzőnek a mérése az egyik legfontosabb feladat. A távmérővel felszerelt állomásokon alkalmazott típus a Lambrecht automata csapadékmérő és Plúvió súlymérési mérőberendezés.

- Párolgás: „A” - típusú mérőkáddal történik a mérés. A mérőeszköz kívül-belül fehérre festett, 120 cm átmérőjű, 25 cm mély, felülete 1,15 m², talajra fektetett rácson kell elhelyezni. Tenyészidőszakban áprilistól októberig tart a párolgás mérése.
- Hóvastagság, hóvízegyenérték: az utóbbi években már a csapadékhoz hasonlóan minden nap van mérés. További mérési elemek a napfénytartam és talajfagy.

A hidrometeorológiai állomások közé tartoznak az aszálymonitoring állomások is, amelyekből a működési területén eddig 9 létesült és üzemel jelenleg is. Ezeket a létesítményeken többek között csapadék és talajnedvesség mérésre van lehetőség. A keletkezett adatok az idényben heti gyakorisággal készített aszályjelentéshez biztosítanak információt. Az aszálymonitoring állomásokon mért adatok a <http://aszalymonitoring.vizugy.hu/> weboldalon érhetőek el.

A vízrajzi állomások egész éves adatsorát a következő év elején dolgozzuk fel. Ilyenkor végezzük az adatsor ellenőrzését, kiugró adatok felülvizsgálatát, javítását. Így készül az állomások feldolgozott adatsora, melyet továbbiakban felhasználnak egyéb adatszolgáltatásokhoz, valamint bekerül az Országos Vízrajzi Modulba.

A vízrajzi adatszolgáltatást az Országos Vízügyi Főigazgatóság 37/2024. évi főigazgatói utasítása alapján végezzük közérdekű adatigénylés teljesítése keretében. Évente átlagosan 30 adatszolgáltatási kérelmet nyújtanak be az érdeklődők és felhasználók.

Ökológiai vízpótlás a Tisza-Túr árvízi tározó területén a „Vizet a tájba!” program keretében

Sárosi Adrienn szakágazati vezető

Az elmúlt években nagy mennyiségű hófelhalmozódást, rendkívül kevés csapadékot, illetve jelentős hőmérsékleti anomáliákat is tapasztalhatunk. Hőmérsékleti rekordok mellett jellemzően száraz és meleg időszakokat tudhatunk magunk mögött. Ennek következtében folyóinkon kisvízi állapotok uralkodtak, több csatorna medre kiszáradt, a talajvízállások jelentősen csökkentek, folyóinkon pedig új LKV szinteket is rögzítettünk.

A sokéves átlaghoz viszonyítva jelentős csapadékhiányt tapasztalunk. 2025-ben az erre az időszakra jellemző csapadékmennyiség csupán fele hullott le. A növekvő párolgás, a

csapadék mennyiségének nagy mértékű ingadozása és hiánya az aszály kialakulására, ezáltal pedig a mezőgazdasági természetésre van leginkább negatív hatással. Ezért is lenne kiemelten fontos a Nyírség vízpótlása projekt mihamarabbi megvalósulása. A hosszú távú meteorológiai előrejelzések szerint az elkövetkezendő hónapokban is az átlagnál melegebb, szárazabb és átlagosan csapadékos időjárás várható.

Mindez rámutatott arra, hogy szemléletváltásra van szükség a vízgazdálkodási szokásokat tekintve. Az egyik legnagyobb és leggazdaságosabb víztározó közegünk maga a talaj, így annak vízmegtartó képességét

kell növelni. Arra kell törekedni, hogy a rendelkezésre álló vízkészletet a kiépített csatornarendszereken keresztül kivezessük a tájba. Cél, hogy az állami keretek közötti vízmegtartási lehetőségeken (állami tulajdonú csatornahálózatokon és tározókon) túl, gazdálkodói területeken is lehessen vízmegtartást végrehajtani, növelve ezzel a vizek helyben hasznosulását, javítva a talaj vízháztartását és csökkentve a vizek lefolyását, bevonva ezzel a gazdálkodókat a helyben történő, felelős vízvisszatartási folyamatba.

A Vizet a tájba! programnak köszönhetően egyre több gazdálkodó ajánlja fel területét vízvisszatartási



Elárasztott terület a Tisza-Túr tározó leeresztő műtárgyánál



V. Németh Zsolt vízgazdálkodásért felelős államtitkár tájékoztatója

céllal. A szükséges igénybejelentő űrlap kitöltését és beküldését követően, amennyiben minden feltétel adott, egy hosszabb távú (5 évre szóló) megállapodás megkötését követően rövid időn belül megvalósulhat az adott terület elárasztása a vízügyi igazgatóság szakmai irányítása mellett.

A 2022-ben épült Tisza-Túr árvízi tározó abban különbözik más árapasztási projektektől, hogy komplex vízgazdálkodást tesz lehetővé, mind az árvíz, mind az aszály kezelésére hatékony és fenntartható megoldást nyújt, emellett lehetőséget teremt a Tisza-Túr-közi öblözet vízháztartásának javítására is ökológiai vízpótlás keretében.

Tisza folyó jelen felső szakaszán gravitációs módon nincs érdemi lehetőség a vízpótlásra, ezért a vízhiány kezelésére csak szivattyús vízpótlás jöhet számításba. A jelentős gazdasági terhek csökkentése érdekében egy 1,0 m³/s kapacitású, naperóművel táplált telepített elektromos szivattyútelep épült Tiszabecs térségében, melynek energiaigényét egy zöldenergiára alapozott naperómű biztosítja. Ezáltal az év bármely szakában adott az ökológiai vízpótlás lehetősége.

A vízügyi ágazat elkötelezett a víz-visszatartás mellett, már a tározó átadása idején kijelölték azokat a területeket, melyek az agrárium számára vízvisszatartásra alkalmasak lehetnek.

A program keretében működési területünkön került sor első alkalommal olyan terület elárasztására, melyet tulajdonosa ajánlott fel ökológiai vízpótlás céljára. A felajánlott területet tekintve az elárasztás a kiépített csatornarendszeren és vízkormányzó műtárgyakon keresztül valósult meg, mely által biztosítható a terület ökológiai vízigénye, illetve optimális szinten tartható a térségben a talajvízszint. Ezen túlmenően a Tisza vizével feltölthetők a rendszerbe bekapcsolt holtmedrek és anyaggyerőhelyek is.

Ebből az alkalomból 2025. március 26-án a Tisza-Túr árvízi tározó területén a Víz a tájba! program

keretében megvalósuló ökológiai vízpótlás helyszíni bemutatásához kapcsolódóan, az Energiaügyi Minisztérium, az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság közös sajtótájékoztatót tartott Tiszabecsen.

A sajtónyilvános eseményen a tiszabecsi védelmi központban vártuk a résztvevőket, akikkel igazgatósági felvezetéssel utaztunk a Tisza-Túr árvízi tározó leeresztő műtárgyához. Szerencsére az időjárás is kedvezett nekünk, így a meghívott vendégek és sajtómunkatársak egyaránt alaposan szemügyre vehették az elárasztott területet. A sajtótájékoztatón köszöntőt mondott Dr. Tilki Attila országgyűlési képviselő, majd felszólalt az Energiaügyi Minisztérium képviselőjében V. Németh Zsolt vízgazdálkodásért felelős államtitkár, Gacsályi József, az Országos Vízügyi Főigazgatóság műszaki főigazgató-helyettese, akinek szívügye volt ez a projekt. A szakmai oldalt követően a civil szervezetek is képviselték magukat, a Kárpát-medencei Magyarokért Egyesület részéről Cselőszki Tamás gondolatait is hallhatták a jelenlévők. A leeresztő műtárgyhoz vezető úton és azt követően lehetőség nyílt a vízpótló létesítmények bemutatására is.

Bízunk abban, hogy a jövőben egyre több ökológiai vízpótlást célzó projekt megvalósítására nyílik lehetőség.

forrás: szakági osztályok beszámoló



Gacsályi József műszaki főigazgató-helyettes beszéde közben

A nagyvízi meder használatának korlátai

Dajka István osztályvezető

Egy vízfolyás mentén azt a - vízfolyás medrét is magába foglaló - területsávot nevezzük nagyvízi medernek, amelyet az árvíz levonulása során elborít. Az árvíz a vízfolyások életének szokásos jelensége, vagyis a víz szintjének olyan mértékű emelkedését jelenti, amikor a levonuló víztömeg a középvízi medréből kilép és előnti a hullámteret, vagy az árteret.

A nagyvízi meder kijelölésekor a mértékadó árvízszintet (MÁSZ) vesszük alapul kivéve, ha a mindaddig előfordult legnagyobb árvízszint (LNV) magasabb annál. Töltésezett vízfolyásoknál a nagyvízi meder határvonala az árvízvédelmi töltésnél húzódik. Nyílt árterén - vagyis töltéssel nem védett külterületen - a nagyvízi meder határvonalát a MÁSZ és a terep metszészvonala jelöli ki. Nyílt árteres belterületen a nagyvízi meder határát az önkormányzati vízkárelhárítási tervben rögzített árvízvédekezési nyomvonalon jelöljük ki. A települések töltéssel nem védett, MÁSZ alatt elhelyezkedő folyómenti üdülőterületei - akár belterületi, akár külterületi besorolásúak - általában a nagyvízi mederbe esnek.

A nagyvízi meder kezelője a területileg illetékes vízügyi igazgatóság. A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság kezelésébe tartozik a Tisza Tokaji közúti híd és Tiszabecs közötti szakaszának, valamint a Szamos, a Túr, a Kraszna és a Lónyay-főcsatorna nagyvízi medre.

Fontos tudni, hogy **a nagyvízi meder elsődleges rendeltetése a mederből kilépő árvíz és a jég levezetése.** A nagyvízi mederben fekvő ingatlan használója a nagyvízi mederben mezőgazdasági művelést, erdőgazdálkodást, vagy más tevékenységet kizárólag saját felelősségére, az árvizek levezetésének akadályozása nélkül folytathat. A nagyvízi mederben építményt, vagy tereptárgyat elhelyezni, valamint a művelési ág megváltoztatását a nagyvízi meder kezelőjének hozzájárulásával szabad.

Az árvízi tapasztalataink és a méréseink azt mutatják, hogy az **árvízszintek emelkednek** és nemcsak abszolút értelemben. Ez abban is megmutatkozik, hogy azonos árvízhozam idővel magasabb vízszinten képes lefolyni. Ennek oka a megváltozott területhasználat, az egyre burjánzó növényzet, amely miatt növekszik a mederérés-

ség, vagyis az árvízzel szembeni ellenállás, amely csökkenti a víz sebességét, ezzel a hullámtér, sőt a középvízi meder árvízlevezető képességét is. Mellékhatásként növekszik a hullámtér feliszapolódása is, amely önmagában is árvízszintnövelő hatású.

A vízgazdálkodásról szóló törvény előírja, hogy a folyók nagyvízi medrére vonatkozóan **kezelési tervet kell készíteni**, amely a nagyvízi mederben tevékenységet folytatókra kötelező. **A kezelési tervet a vízügyi igazgatási szervek irányításáért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.** A kezelési terv a nagyvízi mederkezelési tervdokumentációk alapján készül. A nagyvízi mederszakaszokra vonatkozó tervdokumentációkat a vízügyi igazgatóságok a 83/2014. (III.14.) Korm. rendelet előírásai szerint 2014-ben elkészítették (mára időszerűvé vált ezek felülvizsgálata, amelyet 2024-ben elkezdünk). A tervdokumentációkat az érintett önkormányzatok, hatóságok és a terület kezelőivel történő véleményezés után az Országos Vízügyi Főigazgatóság 2016-ban jóváhagyta. Ezek részletesen tartalmazzák az árvízi levezetési zónákat és a nagyvízi meder használatára vonatkozó kezelési előírásokat. A jóváhagyás után a vízügyi ágazat előkészítette a miniszteri rendelet tervezetét is, vagyis a nagyvízi mederkezelési tervet, de az a mai napig nem került kiadásra, pedig az említett Korm. rendelet korrekt alkalmazásához is elengedhetetlen volna. Ebből az következik, hogy **jelenleg nincs olyan folyószakasz Magyarországon, amelyre a nagyvízi mederkezelési terv vonatkozna, illetve kiterjedne.**

Egyre gyakrabban érkeznek új építmények elhelyezésére, vagy meglévők fennmaradására irányuló hozzájárulási kérelmek igazgatóságunkhoz. Önkormányzatok keresnek meg rendszeresen azzal, hogy adjuk meg a nagyvízi mederben a turisztikai, vagy egyéb fejlesztésekre vonatkozó előírásokat. Nagyvízi mederkezelési terv hiányában jogszerűen csak az alábbi szigorúbb álláspontot alkalmazhatjuk.

A 84/2014. Korm. rendelet 5.§-a előírja, hogy a nagyvízi mederben tervezett tevékenység, illetve építmény elhelyezésének árvíz és a jég levonulására gyakorolt hatását vizsgálni kell, amely történhet például numerikus, vagy hidrodinamikusan modellezéssel. Ha a nagy-

vízi mederben tervezett beavatkozásnak - ilyen lehet például a termőföld hasznosítása, erdő telepítése, tereptárgy elhelyezése - nincs kedvezőtlen hatása az árvíz levezetésére, akkor a hozzájárulás megadható feltéve, ha nem a főmederbe, vagy a parti sávba esnek.

Új épület, vagy terepszintből kiemelkedő építmény elhelyezésének ennél szigorúbb feltételei vannak. A főmederben (vagyis az elsődleges levezetési sávban) ezek építése nem megengedett. A kormányrendelet 5.§ (4) bekezdése értelmében a vízügyi **igazgatóság csak akkor járulhat hozzá a nagyvízi mederben építmény elhelyezéséhez**, ha a kérelem a folyómeder használatával és a vízfolyás fenntartásával közvetlenül összefüggő **megfigyelő, jelző állomás**, a nagyvízi meder használatával összefüggő **vízilétesítmény, kikötői, rév-, kompátkelhelyi, vagy vízirendészeti építmény**, illetve **közcélú nyomvonalas építmény, vagy vízilétesítmény** elhelyezésére irányul. Az épületek padlószintjének a MÁSZ+1 méter szintet el kell érni. Ezen kívül hozzájárulhat **belterületen** olyan építmény elhelyezéséhez is, amely **árvíz elleni védelmét az önkormányzat vállalja.**

Mivel a mederkezelési tervdokumentációk alapján az egyes árvízi levezető sávok határvonalai beazonosíthatók, ezért a rendelet 6.§ (2) bekezdésre figyelemmel a hullámtéri **üdülőterületeken** az átmeneti zónában és áramlási holtterben bizonyos feltételek mellett üdülőépület elhelyezhető. **Átmeneti levezető sávban** üdülőépület és kiszolgáló épület az említett megemelt padlószinttel létesíthető, de az üdülőterület beépítettségének növelése nélkül. Mobil létesítmények (pl. vízszblokk) kizárólag a nyári idényben helyezhetők ki. **Áramlási holtterben** új üdülőépület létesíthető, de az árvízi elöntéssel szembeni ellenállóságáról gondoskodni kell.

Jelentősen megnehezítheti a nagyvízi mederre vonatkozó vízügyi előírások érvényesítését, hogy a nagyvízi mederben való elhelyezkedés ténye, mint jogi jelleg az ingatlan-nyilvántartásban csak részben - az érintett ingatlanok mintegy 60%-nál - van feljegyezve. Jó volna, ha végre megtörténne a nagyvízi mederkezelési tervek jogszabályi kihirdetése és a nagyvízi meder jogi jelleg feljegyzését is sikerülne teljeskörűvé tenni!

Invazív növényfajok elleni védekezési lehetőségek árvízvédelmi töltéseinken

Kovács István folyó- és tógazdálkodási referens

Az árvízvédelmi töltések gyepterületének feladata, hogy megkösse a földmű felszínét, védje azt a hullámzástól, széltől, taposástól, csökkentse a hó földmű felületére gyakorolt kedvezőtlen hatását, illetve megóvja azt egyéb környezetet károsító hatásoktól.

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság árvízvédelmi fővonalainak gyepterülete összesen több, mint 2.100 hektár, aminek a fenntartása során egyre gyakrabban tapasztalható invazív növények megjelenése és terjedése. A gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) elsősorban az előtereken, a töltés menti védősávokon okoz gondot, a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) viszont a töltéskoronán, -rézsún is agresszíven terjed.

Inváziósnak az idegenhonos, természetes elterjedési területeiken kívülre emberi közvetítéssel eljutó, ott megtelepedni és tömegesen terjedni képes fajokat nevezzük. Idegenhonos (adventív) fajok érkezhetnek hajók ballasztvizében, virágfölddel, járművek abroncsára tapadva, vadulhatnak ki köztermesztésből, vagy botanikus kertből stb. Közös jellemzőjük a jó terjedő-, szaporodó- és versenyképesség, valamint a környezeti feltételekkel szembeni tág tolerancia, ezért az évi kétszeri kaszálás nem elegendő visszaszorításukhoz.

Árvízvédelmi töltésen, előtéren terjedve megszakítják a gyepterület folytonosságát, gyökérzetükkel károsítják a földmű talajszerkezetét (a selyemkóró gyökerei a talaj felszíne alatt általában 10–40 cm mélyen vízszintesen haladnak, de olykor 1–3,8 m mélyre is lehatolhatnak), ezzel gyengítik az állékonyságot. Kiirtásuk, visszaszorításuk történhet mechanikai (gyomlálás, kaszálás, szárazítás), kémiai (gyomirtó vegyszerrel) vagy biológiai (legeltetés) módszerekkel, illetve ezek kombinálásával. A kezeléseket követően szükség lehet a kívánt fajokkal történő újragyepesítésre.



Megfelelő állapotú gyepterület, Lónyay-főcsatorna, Buj

Fontos a jövevényfajok megjelenésének korai felderítése és a reális célállapot kitűzése. Ha a teljes kiirtás nem lehetséges, vagy nem költséghatékony, akkor a cél az elszigetelés és az állományszabályozás. Az özönfajok terjedésének megfékezése érdekében a nagy, inváziós állományok kezelése mellett az új, kis foltokra és az ún. lépegető kövekre (stepping stones: azok a helyek, ahol nincs tömeges invázió, de néhány egyed túlél és magot hoz) is figyelni kell.

A Felsőszabolcsi Szakasz mérnökség 2024. március 01. és november 30. között idegenhonos inváziós növények gyérítésére vonatkozó országos közfoglalkoztatási mintaprogramot végzett a Tisza partjára eső 07.01-es számú Nagyhalász-Vencsellő-buji, a 07.02-es számú Veresmart-nagyhalászi, valamint a Lónyay-főcsatorna menti 07.09-es számú Kótaj-vencsellői árvízvédelmi szakaszokon.

A tapasztalatokat összefoglaló beszámoló alapján megállapítható, hogy a mechanikai kézi és gépi növényzetirtás önmagában kevésbé hatékony. A megfelelő szerrel és eszközzel, dózisban, illetve alka-

lommal, valamint a legelőnyösebb időpontban és kedvező időjárási körülmények között végzett gyomirtó vegyszerrel történő kezelés lehet igazán hatásos a gyérítési munkában. Jó lenne, ha a mintaprogramnak lenne folytatása, hiszen ezáltal nyomom követhető lenne, melyik módszer a leghatékonyabb az invázió visszataszítására.

Valószínű azonban, hogy az invázió terjedését egyre növekvő ráfordítás mellett sem állíthatjuk meg, legfeljebb lassíthatjuk. Míg a selyemkóró a szél segítségével terjed, jellemzően a mentett oldali, fertőzött élőhelyek felől, a gyalogakác magjait a víz szállítja a töltés előterébe, két oldalról fenyegetve azt invázióval.

Gyalogakác esetében érdemes lehet még egy, a természetvédelmi kezelésben bevált módszer alkalmazása: a tövek szárazítása és az azt követően felverődő sarjak legeltetése is.

Az „AdaptWater” című projekt bemutatása és előrehaladása

Mártonné Sultész Anita árvízvédelmi referens

„Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz összehangolt vízgazdálkodási intézkedésekkel és árvíz kockázat csökkentő megelőző tevékenységgel a határokon átnyúló Batár-Palád-Túr vízgyűjtőn (AdaptWater)”



AdaptWater



A pályázatot egy évvel ezelőtt (2024. március 14-én) nyújtottuk be az Interreg VI-A-NEXT – Magyarország – Szlovákia – Románia – Ukrajna Program keretein belül. A projekt vezetője az ukrán Tiszai Vízyűjtő-gazdálkodási Igazgatóság. A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (továbbiakban FETIVIZIG) partnerként vesz részt a pályázatban az ukrán Nagyszőlősi Járasközi Vízügyi Szakasz mérnökséggel együtt.

2024. szeptember 29-én értesültünk hivatalosan arról, a Monitoring Committee of the Interreg VI-A NEXTHungary-Slovakia-Romania-Ukraine Programme döntése alapján a projekt 2024. június 28-án jóváhagyták, a maximális **1.897.398,59 €** EU finanszírozással. A Támogatási szerződés aláírásával a pályázat **2025.01.01-jén elindult**. A projekt várható **befejezési határideje 2026. 12. 31.** Február 18-án a Széchenyi Programirodától megkaptuk a „Tájékoztatás a megelőlegezési támogatói okirat kiállításához benyújtandó dokumentumok köréről, valamint a hazai társfinanszírozási támogatói okiratról” dokumentumot.

FETIVIZIG költségvetése:

866.880 €

EU támogatás 90%:

780.192 €

Nemzeti hozzájárulás 10%:

86,688 €

A projekt célja az ár- és belvízi biztonság növelése a pályázattal érintett területen, továbbá a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése az ukrán-magyar határtérségben közös, összehangolt fejlesztésekkel. A már korábban, ebben a témakörben megvalósult pályázatokra nagyban támaszkodva irányozzuk elő a térségi fejlesztést.

A projekt fő prioritási területe a Tisza-Türközi ártéri öblözet.

A fejlesztés keretében magyar oldalon megvalósítani tervezzük a SAFE-TISZA pályázat keretében, a Palád patak 5+720 fkm. szelvényében megépült fenékküszöbnél a vízszint távjelző kialakítását, amelyet integrálunk a FETIVIZIG meglévő mikro-hullámú rendszerébe.

Zsilipes csőáteresz építését tervezzük a jelenlegi földátöltés he-

zül egy már megvalósult. Február 25-én a vezető partnerrel munka-értekezletet tartottunk a Szatmári Szakasz mérnökség tárgyalójában. A megbeszélés során megvitattuk a projekt PR feladatait, átbeszéltük azok időbeli ütemezését, valamint szó esett a költségvetésről, illetve az elszámolások benyújtásáról. Az egyeztetés után, 2025. február 27-én PR szolgáltatás, valamint Mobil-labor beszerzésére ajánlattételi felhívásokat küldtünk ki 3-3 vállalkozó részére.



Palád víz osztó zsilip

lyén az Alsó-Öreg-Túr 10+630 fkm. szelvényében, amely lehetővé teszi a csatornán való átjutást és a víz-visszatartást, bögézést egyaránt. Előíranyozzuk továbbá a Túr jp. 17+570-20+600 tkm. szelvények között a töltéskorona stabilizációjának megújítását. Ezzel növelve az árvízvédelmi beavatkozások elvégzéséhez szükséges időelőnyt és egyúttal a térség árvízvédelmi biztonságát is. A tervezett burkolat közforgalom elől elzárt.

A projekt keretében több eszköz beszerzése is szerepel, valamint több rendezvény is lebonyolításra kerül. A tervezett események kö-

A projekt nyitókonferenciája 2025. március 05-06-án került megrendezésre Nagyszőlősen a Csorna Szkelja szállodában, ahol Filep Gyula szakasz mérnök úr a magyar oldalon megvalósítani tervezett feladatokról, valamint a projekt előre haladásáról tartott előadást.

Ez a publikáció az Európai Unió pénzügyi támogatásával készült. Tartalma kizárólag a FETIVIZIG felelőssége és nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió nézeteit.

PARTNERSÉG HATÁROK NÉLKÜL

A Felső-Tisza árvízi biztonságát megvalósító EU projektek területszerzési eljárásának bemutatása

Dr. Brátán Tünde vezető kamarai jogtanácsos

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív program fejlesztési keretéből a 1318/2015. (V. 21.) Korm. határozatban nevesített kiemelt projektekből - összhangban a Vásárhelyi Terv továbbfejlesztése (VTT) program célkitűzéseivel - az alábbi három projekt a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (továbbiakban: igazgatóság) működési területén valósult meg:

I. „Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Felső-Tiszán, Tivadari híd és környezete”

II. „Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Felső-Tiszán, Tivadari híd feletti szakaszon”

III. „VTT Felső-Tisza árvízvédelmi rendszerének kiépítése, Tisza-Túr tározó”

A fentiekben megvalósult projektek célkitűzése a Felső-Tisza árvízi biztonságának javítása, az árvízvédelmi töltésfejlesztés a védvonalak mértékadó szintre történő kiépítésével, egy olyan közérdekű cél, amely a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényre és az ahhoz kapcsolódó szakágazati, többek között az árvíz- és a belvízvédekezésről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendeletre, a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletre, továbbá a vizek és a közcélú vízilétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendeletre vezethető vissza.

A projektek kedvezményezettje az Országos Vízügyi Főigazgatóság (továbbiakban: OVF). A projektek támogatási kérelmének benyújtására és a projekt végrehajtására az OVF és az igazgatóság együttműködést szabályozó Konzorciumi Megállapodást (továbbiakban: Megállapodás) kötött.

A projektek megvalósításához elengedhetetlenül szükséges volt a fejlesztéssel érintett ingatlanok tulajdonjogának megszerzése is.

A Felek úgy állapodtak meg, hogy a projektben a területszerzési feladatokat az igazgatóság látja el, melynek keretében saját hatáskörben lefolytatja a területszerzési feladatokra irányuló beszerzéseket és saját nevében megkötö a vállalkozási és megbízási szerződéseket, valamint kezeli ezek módosításait. A területszerzésekkel párhuzamosan közreműködik az építési kivitelező számára a munkaterületek átadás-átvételi eljárásában.

A kisajátításról szóló 2007. évi CXXI-II. törvény alapján, ha az ingatlan tulajdonjogának megszerzése adásvétel útján nem lehetséges, akkor azt hatósági határozattal ki kell sajátítani. A kisajátítással az ingatlan tulajdonjoga csak kivételesen vonható el, kizárólag a törvényben meghatározott közérdekű célból, feltételekkel és módon, teljes, azonnali és feltétlen kártalanítás mellett. A töltésfejlesztések tervezői munkáit a VIZITERV ENVIRON Kft. végezte, melyek alapján az érintett ingatlanokra kisajátítási terveket kellett készíteni.

A területszerzéssel érintett ingatlanok tulajdonjogi helyzete, így a magántulajdon mellett az önkormányzati, állami tulajdon, az állami tulajdon tekintetében kijelölt joggyakorló szervezet, a gazdálkodó szervezet tulajdona, az osztatlan közösen a tulajdonosok nagy száma, az ingatlanokat terhelő jogok, tények és a Tisza-Túr tározó projekt esetében a kivételesen előforduló bányatelek jogi jelleg feljegyzés, valamint a folyamatosan változó jogszabályi előírások nehezítették a területszerzési feladatokat.

A kisajátítási eljárás szabályain túl több hatósági követelménynek is meg kellett felelni a területszerzési feladatok ellátása során, így szükséges volt talajvédelmi tervek, termőföld más célú hasznosítás, erdő igénybevétele, természetvédelem hatósági és egyéb hatósági engedélyek beszerzése. Meg kellett továbbá kérni a vezetékjogi jogosultak, az államhatár megjelölésére szolgáló földmérési jelek elhelyezését bizto-

sító használati jog és egyéb jogosultak hozzájárulását. Össze kellett hangolni a területszerzés lezárását a töltésfejlesztés kivitelezési szerződésében meghatározott munkakezdés időpontjával.

A töltésfejlesztéseknél lényeges tényező az érintett ingatlanok piaci értékének megállapítása ingatlanügyi forgalmi szakértő útján. Amennyiben a tulajdonos nem fogadta el a kisajátítást kérő, vagyis az igazgatóság vételi ajánlatában az értékbecslő által megállapított értéket, akkor kirendeltek kisajátítási hatósági eljárásban másik szakértőt és hatósági határozatban állapították meg a forgalmi értéket. A határozat ellen bírósági úton jogorvoslatnak van helye, melynek a kivitelezésre nincs halasztó hatálya.

Az ügyvédi jogi szolgáltatás közbeszerzési értékhatár alatti beszerzés. Az igazgatóság korábbi Jogi Osztálya készítette elő a jogi szolgáltatási feladatokra az ajánlatkérést az OVF által megbízott felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (továbbiakban: FAKSZ) ellenőrzése mellett. Az ajánlatkérés kötelező melléklete a megbízási szerződés tervezete. A Tivadari híd feletti projektben a beszerzési eljárást meg kellett ismételni és valamennyi projektben több alkalommal az ajánlattevőt hiánypótlásra hívtuk fel, illetve az ajánlattevő kiegészítő kérdéseire választ küldtünk.

A beszerzés előkészítése és a nyertes ügyvédi irodával a megbízási szerződés aláírása a FAKSZ együttműködése mellett a fent említett közbenső teendők miatt három hónapot vett igénybe. Az ügyvédi megbízási szerződésekben az igazgatóság, mint megbízó részéről az ügyvédi irodával kapcsolattartásra kijelölt személy az igazgatóság vezető kamarai jogtanácsosa.

Az ügyvédi jogi szolgáltatási munkához elsődleges feladat volt, hogy a megbízott ügyvédi iroda a projekt feladatra az ingatlanok végleges tételes listáját és valamennyi hatósági

eljáráshoz megkapja a meghatalmazást. Az ügyvédi iroda által előterjesztett kérdéseket soron kívül meg kellett válaszolni és folyamatosan biztosítani kellett a feladat ellátásához szükséges iratokat, egyeztetni jogértelmezési kérdésekben. Az ügyvédi iroda által előkészített, a tulajdonosok részére továbbításra kerülő vételi ajánlatokat, tájékoztatókat, szerződés tervezeteket, kisajátítási kérelmet felül kellett vizsgálni, ha szükséges volt be kellett vonni az érintett szakágazati, vagy gazdasági osztályt.

A kisajátítási hatósági eljárás során az ügyvédi iroda képviselte az igazgatóságot, de az eljárásban a Jogi Osztály adott tájékoztatást, vagy utasítást az egyes tulajdonosokat érintő kérdésekre:

pl. a kisajátítási tárgyaláson, ha a két értékbecslés között az eltérés nem volt jelentős összegű, akkor a hatósági szakértő által megállapított magasabb kártalanítási összeget a kisajátítást kérő igazgatóságunk elfogadja-e?

pl. ha az értékbecslés hiányos volt, mert nem tért ki arra az esetre, hogyha közműveket/kerítést érintett a kisajátítási vonal, akkor kérdésként merült fel, hogy ki helyezi át a közműveket, vagy ki viseli az áthelyezés költségeit (kivitelezőt terheli a költség vagy a tulajdonos lesz kártalanítva).

A területszerzési feladatok a teljesség igénye nélkül az 1. és 2. pont alatti szakaszokra oszthatók. Az egymást követő tennivalók szigorúan egymásra épülnek. Ha a sorban következő bármelyik feladatban hiányosság van, akkor mindaddig nem lehet tovább lépni a következőre, míg az előző nem teljesült.

1. Területszerzést előkészítő szakasz feladatai:

1.1. A töltésfejlesztés tervezése, a megvalósításához szükséges ingatlanok kijelölése.

1.2. Kisajátítási terv, a geodézia munkarészek (változási vázrajz és területkimutatás) készítése, évente az illetékes földhivatalnál a munkarészek újra záradékolása.

1.3. A kisajátítási tervben kijelölt ingatlanokra piaci érték megállapítása ingatlanügyi forgalmi szakértővel (értékbecslés).

1.4. A hatósági engedélyek beszerzése.

1.5. Az ügyvédi jogi szolgáltatás beszerzése.

2. Területszerzés ügyvédi feladatok:

2.1. Vételi ajánlatok küldése a területszerzéssel érintett ingatlanok tulajdonosai részére.

2.2. A vételi ajánlat elfogadása esetén a kisajátítást helyettesítő adásvételi szerződések megkötése.

2.3. Adásvételi szerződés létrejöttének hiányában kisajátítási eljárások lefolytatása.

2.4. A kártalanítás (vételár) összegének kiutalásához nyilatkozat átadása, illetve ismeretlen tulajdonos esetén a kártalanítás bírósági letétbe helyezése.

2.5. Magyar Állam tulajdonjogának, valamint művelési ág változások ingatlan-nyilvántartási átvezetése.

2.6. A telekalakítási eljárások lefolytatása, melynek eredménye a megvalósult beruházás.

2.7. A Tisza-Túr tározó esetében a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 21. § (2) bekezdése alapján az ingatlan tulajdonosa, illetve használója köteles túrni, hogy az ingatlanát a vízügyi hatóság vízkár-elhárítási célú tározóként kijelölje. A használati korlátozással összefüggő értékcsökkenés miatt a tulajdoni illetőség arányában egyszeri térítést fizettünk ki a tulajdonosok részére.

A fentiek szerint a Konzorciumi Megállapodásokban rögzített területszerzési feladatok azonossága, a projektek célja, a megvalósulás időtartama alapján tévesen úgy vélhetjük, hogy rutinosan elvégezhető a két pontban felsorolt területszerzési feladatok. Valójában minden egyes projektben más-más kihívás és akadály jelentkezett, melyről túlzás nélkül több mint ezer oldal tényszerű anyag áll a rendelkezésre. Képtelenség egyetlen cikkben mindezt bemutatni, pedig álláspontom szerint izgalmas, egyedi események és történések.

A területszerzési feladatok megkezdése előtt a projekt megvalósulási helyszínein az igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanoknak „tisztának” kell lennie. Elsődleges a vagyonkezelésben lévő ingatlanok ismerete, tételes felülvizsgálata a területszerzési, adásvételi szerződések létrejöttét megelőzően. Minden esetben követelmény a vagyonkezelőtől a természetbeni és tényleges művelési ág ingatlan-nyilvántartási azonosítása, eltérés esetén a megfelelő művelési ág ingatlan-nyilvántartásban történő kiigazítása.

A projektek megvalósításának időtartama – ide értve a területszerzési és kivitelezési feladatokra létrejött szerződéseket és azok teljesítését – 5 év.

Ezen időtartamon belül a „köznapi értelemben vett” területszerzési feladatok, vagyis az adásvételi szerződések ingatlan tulajdonosainak aláírása, kisajátítási hatósági határozat jogerőre emelkedése és a kártalanítási összegek tulajdonosok részére kifizetése az ingatlanok és tulajdonosok számától függően 2-4 hónapon belül lezárult.

A jogi szolgáltatásra rövid időszakra létrejött ügyvédi megbízási szerződésnek mégis rendszerint 5 éven belül 8-9 esetben szükséges volt módosítani. Ennek oka a megbízási feladatok ellátásának hiányos előkészítése:

- többek között az ingatlanok száma, vagy a projektbe ki, - és bekerülése változott,

- az ingatlanok tulajdonosi helyzete bizonytalan (jogutód nélkül megszűnt vízgazdálkodási társulat),

- az ingatlanok megosztása miatt az új helyrajzi számokra új értékbecslés készült,

- geodézia munkarészek hiányosságai,

- a jelentős számú, különböző hatósági eljárások.

Tapasztalataim szerint minden projektben az előkészítés és hatósági eljárások a megvalósítás időtartamának 80% -át teszik ki. Ezt fogalmazza meg a Pareto elv, mely szerinti a következmények 80%-a az okok 20%-ára vezethetők vissza.

A feladat komplexitása projekt értekezletek összehívását indokolta, az értekezletek napirendjét a feladatok jogi vonatkozására tekintettel a Jogi Osztály készítette elő. A jelen tapasztalatok alapján legalább havonta indokolt a projekt feladatok ellátásáról, a határidőkről, a felmerülő akadályokról, azok megoldási javaslatiról röviden beszámolni. A projekt értekezlet hatékonyságának feltétele a rendelkezésre álló dokumentációk és szerződések, valamint a jogi előírások tényleges ismerete. A projekt értekezleten indokolt a feladatokra előzetes ütemtervek készítése, a határidők és felelősök megjelölésével. A feladat ellátásáért felelős személynek szükség esetén az ütemterv és határidő módosításáról írásban tájékoztatnia kell a feladat ellátásában részt vevő szervezeti egységeket és a projektmenedzsert.

A rendkívüli körülmények, mint a régészeti feltárás, a természetvédelmi oltalom alatt álló növények áttelepítése, vagy a Tisza-Túr tározó projektnél a bányatelkek kisajátítása aránytalanul nagy költséget eredményezett, továbbá jelentősen késleltetett,

tette a kivitelezés kezdő időpontjára az ingatlanok birtokba adását.

A bányatelkekre speciális szabályok szerint kellett a geodéziai munkarészeket elkészíteni és az ingatlanforgalmi szakértőt kirendelni, mert a bányavállalkozó nem fogadta el a megállapított kártalanítási összeget, közigazgatási pert indított.

Egy magánszemély tulajdonos volt, akivel a kártalanítás összeg tekintetében nem tudtunk a kisajátítási eljárásban egyezséget kötni, a közigazgatási határozat ellen jogorvoslattal élt. A közigazgatási perben a bíróság ítéletében kimondta, hogy az osztatlan közös tulajdonban lévő ingatlan tulajdon esetében a kártalanítás a tulajdonosokat a tulajdoni hányaduk arányában illeti meg és nem az érintett terület kizárólagos használata szerint. Az ítéletet és annak indokolását a tulajdonos nem fogadta el, így a bírósági peres eljárás még jelenleg is folyamatban van. Alapvető társadalmi elvárás, hogy a projektek rendszerint 5 éves megvalósítási időtartama alatt a jogszabályok a legszükségesebb esetben módosuljanak. Továbbá a közhiteles hatósági nyilvántartások adatai között ne legyen eltérés, utalva arra, hogy az erdészeti hatóság nyilvántartási adatai nem egyeznek meg az ingatlan-nyilvántartás adataival.

A közérdekű célból kisajátítással érintett ingatlan magánszemély tulajdonosai jellemzően nincsenek tisztában a projektekre és a kisajátítási eljárásokra vonatkozó szabályokkal, ezért a projektek előkészítéséhez tartozó, helyi társadalmi egyeztetések lebonyolítása fokozott jelentőségű. A társadalmi egyeztetésen a jogi kérdésekre a választ projektek megvalósításában gyakorlattal rendelkező jogi szakember adja meg. Fontos, hogy a beruházások tervezői munkáját közvetlenül kövesse a területszerzést előkészítő feladatok, és az ügyvédi jogi szolgáltatás megbízási feladatokhoz valamennyi dokumentum rendezett, hiánytalan legyen.

A területszerzési feladatokat ne akadályozzák a rendezetlen tulajdoni állású magán, illetve állami tulajdonban lévő ingatlanok. Célszerűnek tartanám a korábbi évtizedek

jogi gyakorlatát visszahozni, és az ingatlanok tulajdoni lapjára a tervezés befejezésével, a területszerzés megelőzően a kisajátítás tényét feljegyezni.

Összegzésként közérdekű cél, hogy mind a kisajátítást kérő állami szervezeteknek, mind az érintett tulajdonosoknak a projektek megvalósítására optimális idő álljon rendelkezésre. A

jelen társadalmi környezet és gazdasági helyzetben pedig nem megengedhető, hogy a projektek ne rendelkezzenek jelentősebb pénzügyi tartalék keretekkel.

A projektek egyes adatairól az alábbi táblázat ad útmutatást.

	KEHOP-1.4.0-15-2015-00005 Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Felső-Tiszán, Tivadari híd és környezete	KEHOP-1.4.0-15-2015-00006 Árvízvédelmi védvonalak mértékadó árvízszintre történő kiépítése, védvonalak terhelésének csökkentése a Felső-Tiszán, a Tivadari híd feletti szakaszon	KEHOP-1.4.0-15-2016-00011 VTT Felső-Tisza árvízvédelmi rendszerének kiépítése, Tisza-Túr tározó
Projekt kezdete OVF honlap adata / területszerzési feladat, ügyvédi megbízás kezdete	2016. június 01. / 2016. június 24.	2015. december 23. / 2016. október 27.	2016. április 06. / 2018. július 31.
terület szerzési megbízás teljesítése /Projekt zárás OVF honlap adata	2021. február 19. / 2021.február 19.	2021. április 15. / 2021. július 15.	2023. október 31. / 2023. november 30.
Megbízott Ügyvédi Iroda	Jászai Ügyvédi Iroda és közreműködő ügyvédek	Mikola Ügyvédi Iroda és közreműködő ügyvédek	Jászai Ügyvédi Iroda és közreműködő ügyvédek
Geodéziai munkarészek beszerzése/Megbízott vállalkozó	Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály Geonet-Plusz Kft. 2016. július 05, 1. sz. módosítás 2016.augusztus 22. , kiegészítés 2017.04.10	Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály Geonet-Plusz Kft. 2016. július 05. 1. sz. mód. 2016. augusztus 1.	VIZITERV Environ Kft. VIZITERV Environ Kft. Kisajátítási munkarészek és a telekalakítási eljárásban a Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály beszerzésében a Karsai Geodéziai Kft. 2021. június
Ingatlanforgalmi szakértő beszerzése/Megbízott vállalkozó	Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály Milex-Plusz Kft. 2016. július 05, 1.sz. módosítás 2016. július 25.	Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály Milex-Plusz Kft. 2016.július 05. 1.sz. mód. 2016. július 2.sz. mód. 2016. 25. augusztus 30.	Logi Osztály Meving-Terra Kft. 2018. április 10., 1.módosítás 2018.július 17.
Hatósági engedélyek beszerzése	Jászai Ügyvédi Iroda feladata: termőföld más célú hasznosítása, erdő igénybevétele, természetvédelmi hatóság és egyéb, az eljáráshoz szükséges hatósági engedélyek	Mikola Ügyvédi Iroda feladata: termőföld más célú hasznosítása, erdő igénybevétele, természetvédelmi hatóság és egyéb, az eljáráshoz szükséges hatósági engedélyek	VIZITERV Environ Kft. feladata: vízjogi létesítési engedély, termőföld más célú hasznosítása, erdő igénybevétele
Megbízási szerződés módosítása (Kelte és ügyszáma)	1. számú: 2016. szeptember 14. 2. számú: 2017. december 18. 3. számú: 2018. október 30. 4. számú: 2018. december 27. 5. számú: 2019. május 30. 6. számú: 2019. december 9. 7. számú: 2020. január 20. 8. számú: 2020. július 06. 9. számú: 2020. november 30.	1. számú: 2017. szeptember 11. 2. számú: 2018. szeptember 17. 3. számú: 2018. december 10. 4. számú: 2019.05.30. 5. számú: 2019.december 9. 6. számú: 2020.január 20. 7. számú: 2020.június 30. 8. számú: 2021. január 29.	1. számú: 2018. december 21. 2. számú: 2019.április 09. 3. számú: 2020.február 06. 4. számú: 2021. január 29. 5. számú: 2022. március 18. 6. számú: 2023. március 21. 7. számú: 2023. június 09. 8. számú: 2023. szeptember 12.
Ingatlanok száma (db/hrszt)	103 db (54 db magántulajdon, 49 db állami tulajdon, FETIVIZIG vagyonkezelésében)	436 db (melyből az állami tulajdon száma nem ismert)	419 db (335 db magántulajdon 39 db állami tulajdon) és 781 db jogi jelleg feljegyzéssel érintett ingatlan
Tulajdonosok száma összesen (fő)	141	2963	1068
Kisajátítást helyettesítő adásvételi szerződéssel érintett tulajdonosok száma az összes tulajdonosok számából (fő)	106	2112	453
Kisajátítási eljárással érintett tulajdonosok száma az összes tulajdonosok számából (fő)	35	851	615
Bírósági letétbe helyezett kártalanítási összeggel érintett tulajdonosok száma az összes tulajdonosok számából (fő)	13	281	206 (99 kártalanítás, 107 egyszeri térítés)

„Gleccserek a Föld hőmérői”

Lapos Ágnes folyó- és tógazdálkodási referens

A Föld története során globális átlagban a mainál több fokkal melegebb és hidegebb éghajlat is előfordult. Ennek ellenére mégis korunk egyik legégetőbb kihívása, hogy a globális átlaghőmérséklet emelkedést 1,5 °C-on belül tartsuk. Az IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) 2001-es jelentésében közzétette, hogy a globális átlaghőmérséklet emelkedése kimutatható, mely a természetes és az antropogén eredetű hatások együttes következménye. Erre bizonyíték az a modellkísérlet, amivel külön a természetes hatások és külön az antropogén hatások generálta hőmérsékleti változásokat lemodellezték és összehasonlították a valós mért értékekkel 1860-2000 közötti évekre. Abban az esetben mutatott egyezést a modell és a mért hőmérséklet, ha a természetes és az antropogén hatásokat együttesen vették figyelembe.

A klímakutatás alapját szolgáltatta a jégbe zárt légbuborék összetételének elemzése. A jégfurat minták vizsgálata kimutatta, hogy a CO₂ erősen korrelál a hőmérséklettel és információt kaptunk a korábbi légkör CO₂ tartalmáról is, ami sohasem volt magasabb 280 ppm-nél. Ez az érték 2025 februárjában 427,8 ppm volt. (A leghosszabb jégfurat minta ~3000 m, ami 740 000 évről ad információt.) Összehasonlításképp az 560 ppm-es koncentrációhoz tartozóan 2,6-3,9 °C hőmérséklet emelkedést becsülnek (1. ábra).

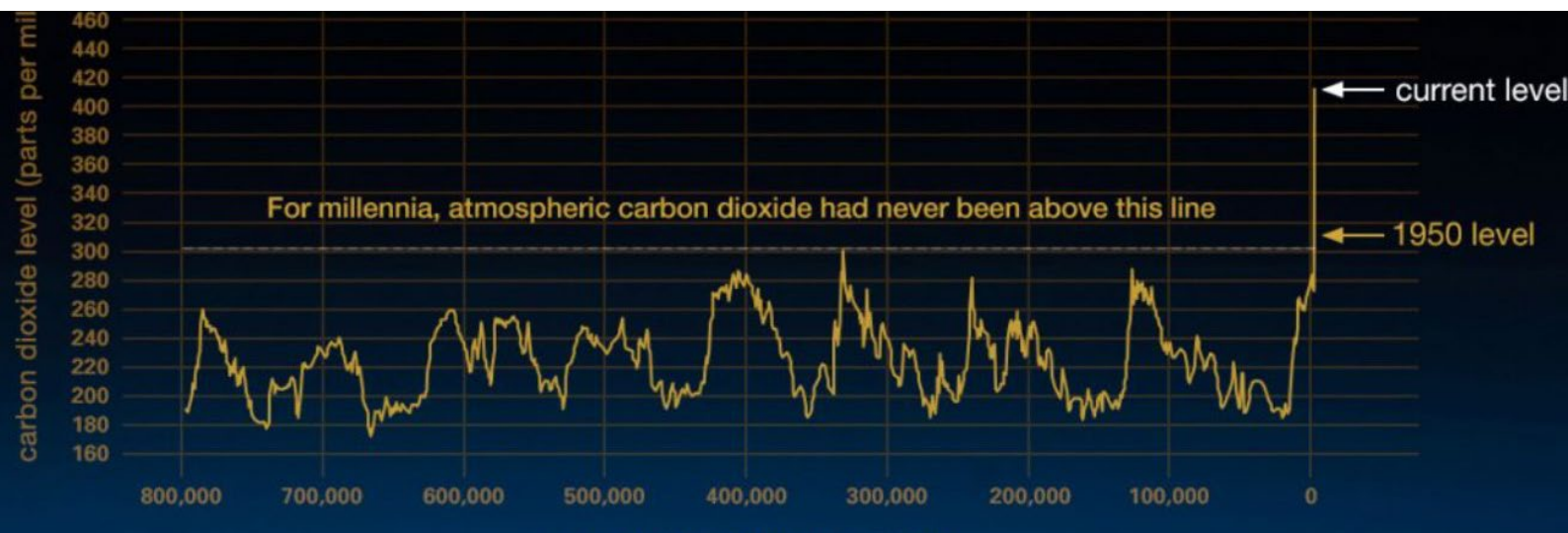


Nagy Gábor fotós, földrajztanár, idegenvezető fotója

Több egybehangzó vélemény szerint mindenképp szükséges 2 °C alatt tartani a globális felmelegedés mértékét, különben visszafordíthatatlan folyamatok indulnak be - ilyen a grönlandi és az antarktiszi jég teljes olvadása, de itt a Kárpát-medencében is súlyos hatása lenne aszályokkal, hóhullámokkal, villámárvizekkel. A Magyarországon várható átlaghőmérséklet változás a 2071-2100 időszakra az ALADIN-Climate klímamodell alapján az 1961-1990 referencia időszakhoz képest 3-3,5 °C vagyis magasabb a remélt 2 °C-os globális átlagnál. Egy tanulmány szerint a már napjainkig a légkörbe került CO₂ miatt 2,3 °C-kal fog megemelkedni a globális felszínközeli át-

laghőmérséklet az ipari forradalom előtti időköz képest.

Az elmúlt évtizedek kutatásait öszszegző IPCC jelentés rámutatott, hogy az Északi-sarkvidék egyre melegebbé és nedvesebbé válik, ezért a terület hó- és jégborítása drámain csökken. Mióta 1979-ben elkezdtek az Északi-sark folyamatos műholdas megfigyelését, az átlagos tengeri jégborítás legalább 40%-kal csökkent, az átlagos jégvastagság pedig kevesebb, mint a felére esett vissza. A krioszféra, az összes többi szférához hasonlóan, kulcsszerepet játszik a bolygó éghajlatának szabályozásában és jelenleg több megváltozott klímahatás is érinti. A krioszféra



1. ábra A légkör CO₂ koncentrációjának (ppm) változása az idő függvényében

belül a legdrámaibb változások a magashegyi gleccsereket érinti, ami jól alátámasztja Dr. Juhász Árpád által használt kifejezést, miszerint a „gleccserek a Föld hőmérői”. Véleménye szerint a gleccsereknél megfigyelt rövidülés nem a szélsőséges időjárás hatása, hanem az évtizedek átlagos légköri hőmérsékletváltozása által generált csapadékviszonyokat tükrözi.

A gleccserek olvadását, a globális átlaghőmérséklet emelkedésén kívül, tovább fokozó hatások között szerepel a nagy hóingás, a kora tavaszi hóolvadás, a csapadékhiány, vagy éppen a téli esők olvasztó hatása. Vannak olyan gleccserek, amelyek felső részén évi 7-8 m hó hullik, de mivel a gleccser lábánál jelentős melegedés van, így ez a mennyiségű hó sem elegendő ahhoz, hogy a gleccser jégtömegmérlege pozitív legyen. Az időszakos intenzív olvadás hatására jelentős vízhozamú gleccser patakok alakulnak ki akár a gleccser felszínén, vagy az alatt. A nagyobb vízhozam miatt az olvadékvíz gyakrabban töri át a végmorénákat ezáltal kapcsolatba kerül a gleccser az óceánnal. Az olvadéktavakra hatással van a tengerek árapály jelensége, a betörő sós víz gyorsítja a nagy jégtömbök, szilánkok olvadását. Ennek is köszönhető a gleccserborjadás (a tengerbe nyúló gleccserek végeinek, illetve jégpajzsok peremeinek leszakadása) felgyorsulása. A krikonitos lyukak (foltokban szerves anyag és légkörből kiülepedő anyagok, por felhalmozódása a gleccser felszínén) szerepe is jelentős, a megváltozott albedó miatt gyorsítja a gleccser felszínén az olvadást.

A gleccserek visszahúzódásának mértékét a gleccser által lerakott végmorénák helyzetéből tudjuk megállapítani. A gleccser rövidülésén kívül a jégvastagság csökkenése is probléma. Az 1912-ben USA-ban megalapított Gleccser Nemzeti Park kezdetben 150 db gleccsert foglalt magába, jelenleg 30 db van és mind egyik kiterjedése csak 2/3-a annak, ami volt a park nyitásakor. Várhatóan 2030-ra egyáltalán nem marad gleccser a nemzeti parkban.

A világ hegyvidéki régiói úgy viselkednek, mint „óriási víztornyok”, mert édesvizet raktároznak hó és jég formájában. A gleccserek fogyasztózása veszélyezteti a világ sűrűn lakott részeinek édesvízkészletét. Vannak jelentős folyók, melyek gleccservízből táplálkoznak (pl: Gangesz, Mekong). A gleccserek rövidülése



Nagy Gábor fotós, földrajztanár, idegenvezető fotója

miatt ezek a folyók a monszunok közötti száraz időszakban nem kapnak elegendő olvadékvíz utánpótlást ahhoz, hogy a folyóparti településeket elegendő ivóvízzel lássák el. A vízhiány a folyótorkolatig érezteti hatását. A nagy hóingás miatt növekszik a jég-, és kőtörmelékomlás veszélye, amely akár 200 km/h sebességgel is elsöpörheti a hegyoldal alába települt községeket. Várhatóan 2100-ra a tengerek szintje 1 méterrel emelkedhet meg, ami miatt rengeteg part menti település kerülhet víz alá, migrációt indítva meg ezzel.

A gleccserek védelmére és megőrzésére egyre több projekt irányul és a jégolvadást lassító geomérnöki tevékenységek alkalmazásától a krio-tájakat védő törvényekig és politikáig terjednek. A gleccservédelmi intézkedéseket két fő csoportra bontanám, a globális és a lokális intézkedésekre. A lokális intézkedések kapcsán szem előtt kell tartani a folyamatok energia-, CO₂ mérlegét és a további járulékos szennyezéseket, hatásokat.

Lokális:

- Fehér színű, részben szigetelő, biológiailag lebomló anyagból (kukoricakeményítő/gyapjú) készült takarók alkalmazása gleccserfoltok letakarásához a nyári időszak előtt. Csökkenti az elnyelt energiamennyiséget. Próba kísérletek alapján 60-70%-al csökkentette a jég pusztulását a fedetlen részekhez képest. (Kína - Dagu-gleccser, svájci Rhône-gleccser, Skandináv és európai országok is alkalmazzák)
- „Függöny” telepítése a gleccserek tövéhez, hogy ne érintkezhessenek a sós, melegebb olvadékvízzel.
- A gleccsereken, vagy az alatt érke-

ző olvadékvizeket minél hamarabb elvezetni a gleccsertől, akár megfúrva a gleccsereket a vízkivezetés miatt.

- Mesterséges gleccserek és jégszűpák építése - az időszakosan felesleges vizet, vagy az intenzív gleccserolvadással keletkező patakok vizét csatorna-, csőrendszeren elvezetik és jég formájában elraktározzák (pl: India, Kirgizisztán, Chile).
- Mesterséges havazás generálása.

Globális:

- CO₂ kibocsátás csökkentése.
- Természetes és mesterséges CO₂ nyelők támogatása, alkalmazása.
- Kulcsfontosságú ökoszisztémák meghatározása, megőrzése, helyreállítása - segítve az egyenlethebb vízraktározást.
- Gleccservédelmi törvények (Argentína).

A CO₂ kibocsátás csökkentése nélkül a gleccserek eltűnése nem állítható meg, a lokális beavatkozásokkal időt lehet nyerni, amit a mitigáció csökkentésére és az alkalmazkodásra kell fordítani. A gleccserek olvadása miatt, már most tapasztalhatóak társadalmi problémák, de ennek jelentős fokozódása és kiterjedése várható. Így a gleccserek védelmét közös célként kell támogatnunk.



Víz Világnapi ünnepi előadórés

Farkasné Galyas Nóra igazgatási referens

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság és a Magyar Hidrológiai Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Területi Szervezete idén is megtartotta a Víz Világnapi rendezvényét. Az eseménynek a Vármegyeháza impozáns Bessenyei Nagyterme adott otthont. Az idei szlogen a „Gleccservédelem” volt.

Lucza Zoltán az igazgatóság műszaki igazgató-helyettesének szakmai felvezetése után köszöntőt mondott Seszták Oszkár a Vármegyei Közgűlés elnöke, valamint Dr. Polgári András a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal főigazgatója. Köszöntőikben valamennyien más-más szemszögből közelítették meg a témakört, mely jó példája annak, hogy az együttgondolkodás elindult.

Meghívott szakmai előadónk Dr. Vass Róbert a Debreceni Egyetem TTK Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszékének egyetemi adjunktusa volt. Előadásában az alapoktól igyekezett megismertetni a hallgatósággal a témát. Közérthetően beszélt a jégsapkák és gleccserek földrajzi helyzetéről és felépítéséről, a jégtakarók helyzetéről, a gleccserek képződéséről, típusairól, valamint a gleccserjégről és annak mozgásáról, ugyanakkor szó esett a gleccserek pusztulásáról is. Az előadást saját élményeivel is színesítette. Úgy fogalmazott: a gleccserolvadás lokális gond, de globális probléma váltja ki. Utóbbi pedig a felmelegedés, amelynek következményeit már a Nyírségben élők is tapasztalhatják.



Lucza Zoltán műszaki igazgató-helyettes szakmai felvezetése közben

A rendezvényen bemutatásra kerültek a Víz Világnapi rajzpályázat díjnyertes munkái. A legkisebb művészek részére szakaszmérnökségi munkatársaink adják át az igazgatóság által összeállított ajándékcsomagokat. Az esemény zárásaként a szakmai pályázat helyezettjeinek díjátadása következett. Az élen a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Vásárhelyi Pál Technikum 11. B osztályos tanulói végeztek:

1. helyezett: *Brudnyák Milán*
 2. helyezett: *Bogdányi Vince*
 3. helyezett: *Tóth Áron*
- Különdíjban részesült *Voloscsuk Emília* a Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnázium szintén 11. B osztályos diákja.

A díjakat Lucza Zoltán főmérnök és egyben az MHT elnökségi tagja adta át. A nyerteseknek ezúton is gratulálunk!

Bízunk benne, hogy a látottakkal és hallottakkal sikerült kicsit jobban felhívni a figyelmet a gleccserek jelentőségére és arra, hogy mi magunk is tehetünk a hétköznapiakban azért, hogy megőrizzük őket!

Felszólalóinknak és előadónknak köszönjük, hogy emelték eseményünk szakmai színvonalát, vendégeinknek hálásak vagyunk a részvételért.

Hatályba lépett az új SZMSZ

Sárosi Adrienn szakágazati vezető

2025. március 01. napjával hatályba lépett az igazgatóság új Szervezeti és Működési Szabályzata (továbbiakban: SZMSZ), melynek alapvető rendeltetése, hogy meghatározza az igazgatóság működésének kereteit.

Rögös út vezetett a dokumentum jóváhagyásáig. Az előkészítő munkák során többször volt szükség hatásvizsgálatok elkészítésére. A felettes szervünk által adott iránymutatásoknak és elveknek megfelelően időről-időre - a különféle szempontokat szem előtt tartva - vizsgáltuk felül és dolgoztuk át az egyik legfontosabb belső szabályozó dokumentumunkat.

Az új SZMSZ-ből adódó változások kommunikációjára kellő figyelmet fordítva, az igazgatóságon a helyben szokásos módon gondoskodtunk a munkatársak tájékoztatásáról. A VIDOR-on és az Ügykövetési rendszeren túl, jogszabályi kötelezettségünknek is eleget téve a dokumentum felülírásra került az igazgatóság hivatalos honlapjára.

Az SZMSZ hatálybalépését követően szükséges módosításokat az Alapító Okirat, az ügyrend és az egyéb kapcsolódó utasítások tekintetében megkezdtük. Az előzőeket tekintve az igazgatóság ügyrendje jelenti a legnagyobb kihívást, ugyanis ebben a dokumentumban szükséges részletezni többek között az egyes szervezeti egységek feladat- és hatásköreit. Ezek pontos meghatározása és betartása alapvető elvárás, mely megalapozza az igazgatóság működésének hatékonyságát is. Az ügyrend felülvizsgálatára rövidebb határidőt határozott meg az igazgatóság vezetése, azzal a céllal, hogy az új szervezet – már tisztázott keretek között – mihamarabb megkezdhesse a munkát.

Az SZMSZ hatályba lépését követő időszak legalább olyan rögös és hosszadalmas lehet, mint az idáig vezető út volt. Mint minden változás, úgy ez a szervezeti változás is hatással van ránk. Az új szervezeti felépítés, új irodai elhelyezést is igényelt. Sokunknak változott meg

a munkaköre, a munkakörnyezete, ezáltal a munkahelyi kapcsolatai is, melyek kisebb-nagyobb mértékű kompromisszumot kívánnak meg tőlünk. A munkatársak irodai elhelyezése, illetve ezekből adódóan a berendezések, valamint az informatikai eszközök és infokommunikációs vonalak elhelyezése és beüzemelése ütemezetten történt és történik az újság kidásakor is. Ezúton köszönjük valamennyi, de elsősorban a Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztályon, valamint az Informatikai és Téradat Osztályon dolgozó kollégának, hogy lehetővé tették, hogy ilyen rövid időn belül megvalósulhasson az irodaépületen belüli új irodai elhelyezés. Szükség van még finomhangolásokra, hogy az új rendszer még olajozottabban működjön, de ez is egy folyamat, melynek következő lépcsőfoka az Ügyrend, valamint néhány sarkalatosnak tekinthető igazgatói utasítás kiadása lesz.

Az elmúlt telünk hidrológiai viszonyai

Szabó-Márku Melinda monitoring referens

Lassan már meg sem lepődünk, ha halljuk, hogy az elmúlt év (2024) hőmérsékleti mutatói újra megdöntötték a korábbi csúcsokat és nem csak a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság területén, hanem globális szinten is. A léghőmérsékleti TOP10-ben nem szerepel 2008-nál korábbi év a működési területünk adatai alapján. Országos szinten a 2024-es év középhőmérséklete (12,91 °C) 2,1 fokkal haladta meg az 1991–2020-as klímanormált és közel 0,7 °C-kal volt melegebb az eddigi legmelegebb, 2023-as évnél. Csapadék tekintetében

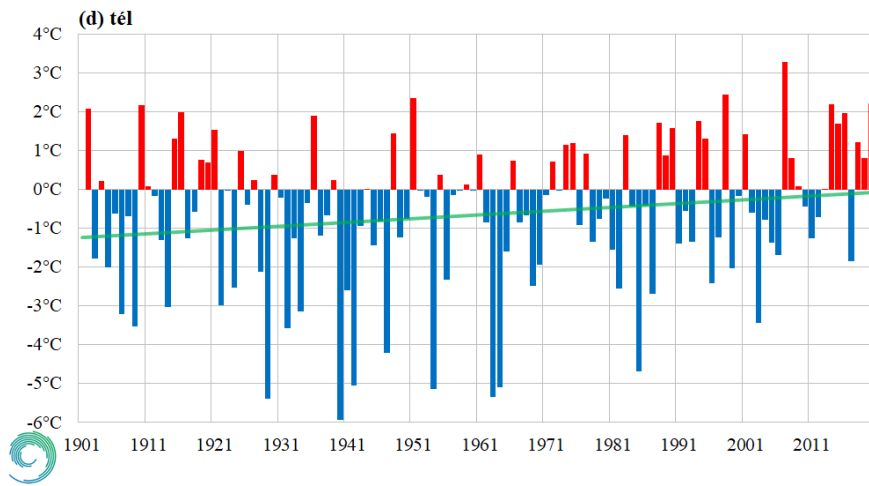
a 2023-as csapadékos évet újra egy aszályos, változékony csapadékoszlású év követte, a csapadékmentes időszakok pedig nőttek a korábbi évekhez képest. Nézzük, mi volt a helyzet az elmúlt hónapokban, milyen tendenciák jellemzőek, ha csak a téli időszakot vizsgáljuk!

A HungaroMet Nonprofit Zrt. adatai alapján az előző, 2023/2024-es tél rekord enyhe volt hazánkban. Különösen 2024 februárja volt meleg, vetekedett a legmelegebb márciussal. A csapadék tekintetében a

teljes évszak 17%-kal volt csapadékosabb az 1991–2020-as normálnál, melyhez jelentősen hozzájárult az átlagnál sokkal csapadékosabb december. Az országos téli időszakok hőmérsékletének alakulását mutatja az 1. ábra.

Látható, hogy az elmúlt évek telei mind átlag feletti hőmérsékletűek voltak (egyetlen kivétel a 2016/17 tele volt).

A mögöttünk álló tél nem tudott „csúcsot dönteni”. Átlagosan 1,8 °C



Az évszakos középhőmérsékletek anomáliái (°C) 1901–2020 között.

Az értékeket az 1991–2020-as időszak átlagához viszonyítottuk.

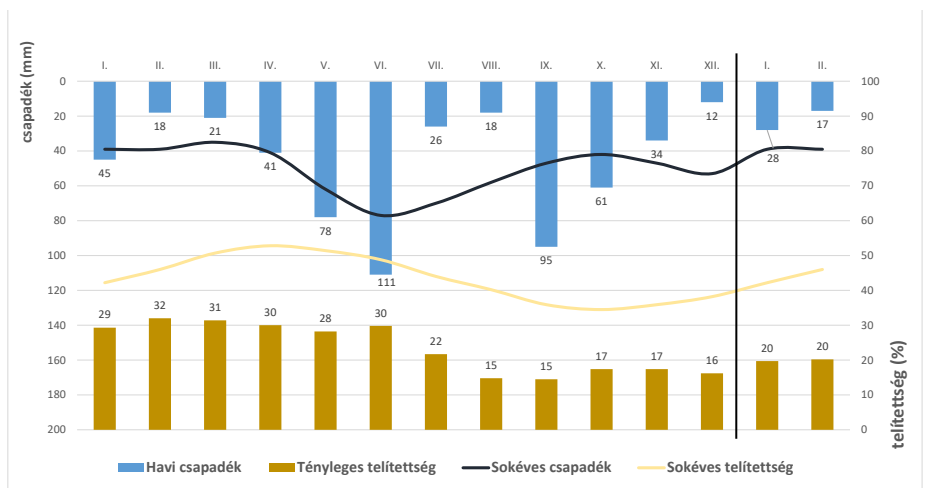
(Homogenizált, interpolált országos átlagok alapján, HungaroMet Zrt.)

volt a hőmérséklet az igazgatóság területén, ami 2,1 °C-kal hűvösebb, mint a tavalyi tél átlaga, a sokéves átlagnál azonban még így is melegebb volt (-0,4 °C). A februári hónap (0,7 °C) hűvösebb volt, mint az átlag (0,5 °C), utoljára 2018-ban volt ilyen alacsony a hőmérséklet februárban. A telünk átlag alatti csapadékmennyiséggel zárult, az átlagos 119 mm helyett mindössze 57 mm hullott a 3 hónap alatt, ez a mennyiség inkább egy havi értéknek felelne meg. Hó formájában sem raktározódott be jelentősebb vízmennyiség. Bár többször is volt részünk hóesésben, a magas léghőmérsékletek miatt gyorsan el is olvadt. A tél végére a Tisza Bodrog-torkolat feletti vízgyűjtőjén lévő órétég víztartalma 388 millió m³ volt, amely megközelítőleg egyharmada a sokéves átlagnak. A megmaradt hó a vízgyűjtőnk külföldi, magashegységi részeinek 1000 m feletti tartományában raktározódnak.

Folyóink a tél folyamán döntően jégmentesek voltak, február végén néhány napig partijég, illetve kis mértékű (10-60%) jégzajlás volt megfigyelhető, de a hónap utolsó napjaiban ismét jégmentesek voltak a vízfelszínek.

A talajvízkészletünk nem érte el a sokéves értékeket a tél folyamán sem. Az alábbi ábrán látható, hogy tavaly is végig átlag alatti volt a talajvíz szintje működési területünkön és ez a tendencia jellemző országos szinten is. Hiába volt többször is 2024-ben átlag feletti havi csapadékmennyiség (január, május, június, szeptember és október hónapokban), ennek hatására sem figyelhető meg a telítettség számottevő emelkedése kútjainkban. Négy kútunk van jelenleg kiszáradva, 2021 óta sorozatosan dőlnek meg az LKV szin-

tek, a 100 db felszín közeli vízállásfigyelő kútunk több mint felénél (53 db) mértünk új, legkisebb vízszintet.



A FETIVIZIG csapadék és talajvíz telítettségének alakulása 2024 januártól 2025 februárig

Működési területünkön 14 belvízi víztározó áll rendelkezésünkre, melyekben összesen 33 millió m³ víz tározására van lehetőség. A tavalyi évi tendenciát követve, folyamatos csökkenés mellett idén februárra 53 %-os a feltöltöttség, azaz 13,4 millió m³ az összvíztérfogat. A Vajai, a Ro-

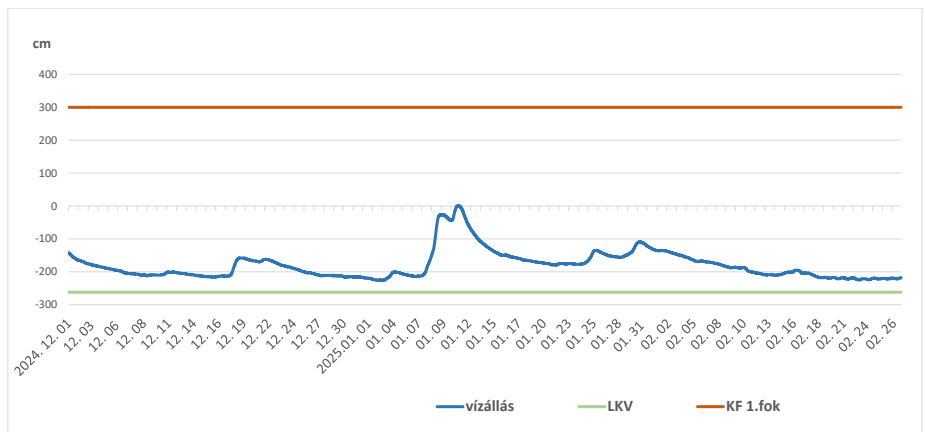
hodi, a Szamosmenti és a Pazarnyi tározókban jelenleg nincs víz.

A Tiszán és mellékfolyóin egész télen alacsony vízállások voltak jellemzőek, semmilyen nagyobb csapadéktevékenység nem volt, amely hatására megközelítette volna a vízállás a készlet szinteket. Az alábbi ábrán Tiszabecs vízszintjének alakulása látható, január elején vonult le egy közel 2 méteres árhullám, a külföldi vízgyűjtőn lehullott csapadékok hatására (Oroszmokra állomáson januárban 175 mm csapadék volt összesen). De a további utánpótlás hiányában a vízállás újra a korábbi kisvíz-tartományba esett vissza.

Vízhozamok tekintetében a legnagyobb értékeket is ekkor mértük, Tiszabecsnél 448 m³/s-t (I. 11.), a Szamos folyón Csenger állomásunknál 101 m³/s-t (I. 12.), a Kraszánán

Ágerdőmajornál 1,99 m³/s-t (I. 13.). A Túr folyón, Garbolcnál február 2-án mértük télen a legnagyobb vízhozamot, 16,2 m³/s-t.

Általánosságban elmondható, hogy a Tiszán évenként három jellegzetes áradási típus különíthető el: a téli és



Tiszabecs vízállásának alakulása

a tévégi hóolvadásból, majd az azt követő tavaszi esőkből származó téli-tavaszi áradás; a májusi és júniusi esők nyomán elinduló, zöldár néven ismert nyári áradás; végül az őszi esőzésekből keletkező őszi áradás. A Felső-Tiszán, ahol a magashegyeségi hóolvadás egybeesik a tavaszi esőzésekkel, március-április hónap

áll az első helyen árhullámok tekintetében. A HungaroMet Nonprofit Zrt. által 2025. január 16-án kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint márciusban az átlagosnál melegebb és szárazabb, áprilisban az átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos időjárás valószínűsíthető. Jelentős csapadékmennyiségnek

kell hullania ahhoz, vagy nagyon gyorsan végbemenő hóolvadásnak kell lennie, hogy a jelenlegi alacsony vízszintek mellett árvízi készültség alakuljon ki. De ilyen hirtelen, akár ciklonális helyzetből fakadó eseményre a közelmúltban is volt példa, amikor nagy szükség volt a vízügyi ágazat felkészültségére.

Országos Szakmai Tanulmányi Verseny vízügyi technikusok részére

Luczáné Madai Zsuzsanna oktatási-képzési referens

2025. február 13-án tartották az Országos Szakmai Tanulmányi Verseny vízügyi szakmacsoport írásbeli elődöntőjét a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Vásárhelyi Pál Technikumában (továbbiakban: ÉVISZ). Az elődöntő során a diákok szakmai és vizsgakövetelmények szerint központilag összeállított írásbeli feladatsort oldottak meg.

Ez évben országosan 8 technikumból összesen 44 fő jelentkezett a megmérettetésre, 31 fő a területi vízgazdálkodó, 13 fő pedig a települési szakmairányból.

Az ÉVISZ diákjai közül az elődöntőben 17 fő jó tanulmányi átlaggal rendelkező, nappali képzésben részt vevő technikus diák vett részt, országos szinten is kiemelkedő létszámmal. Ebből 10 fő területi vízgazdálkodó, 7 fő települési vízgazdálkodó tevékenységgel kapcsolatos feladatokat oldott meg. Valamennyi helyszínen egy időpontban, délelőtt 10 órakor vált felbonthatóvá a feladatlapokat tartalmazó titkos boríték. A szakmai feladatok megoldására 120 percet kaptak a diákok. A versenyfelelősi teendőket országos szinten Szatmári Zsuzsanna osztályvezető (OVF), helyi szinten Sárosi Adrienn szakágazati vezető és Luczáné Madai Zsuzsanna oktatási, képzési referens látták el. Az elődöntő probléma nélkül lezajlott. A versenyzők tudásszintjét jelezte, hogy a kiírt versenyidő letelte előtt valamennyi résztvevő leadta dolgozatát. A résztvevők a versenytételeket megoldhatónak találták.

A kijavított versenyfeladatok alapján az első fordulóból a döntőbe 29 fő jutott be, az ÉVISZ diákjai közül 15 fő teljesítette a követelményeket a továbbjutáshoz.

Az elődöntőben szerzett pontszámokat, valamint osztályzatot a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeiben meghatározott súlyozással viszi tovább a versenyző a döntőbe. A döntő helyezési rangsora a döntőbe jutott versenyzők írásbeli, gyakorlati és szóbeli vizsgaeredményeinek súlyozott átlaga alapján alakul ki.

A gyakorlati vizsgarész eredményes teljesítéséhez igazgatóságunk is hozzájárult. Kollégáink közreműködésé-

vel kétnapos oktatási programtervet dolgoztunk ki, mely során a diákok részletesebben is megismerkedhetnek az egyes szakági területeken jelentkező terepi munkákkal legyen az gépészethez, talajmechanikához, árvízi védekezéshez, hidrometriához és hidrometeorológiához, vagy éppen geodéziához kapcsolódó feladat.

Bízunk benne, hogy eredményesen zárják az ÉVISZ diákjai az április 9 és 11. között Baján megrendezésre kerülő versenyt. Valamennyi továbbjutottnak eredményes versenyzést és szereplést kívánunk!



ÉVISZ-es diákok az írásbeli közben

SZEMÉLYI HÍREK

Luczáné Madai Zsuzsanna oktatási-képzési referens

Új közalkalmazott munkatárs:

- **Ács József Tamás** szerelőipari szakmunkás (Szatmári Szakasz mérnökség)
- **Bíró Zoltán Tamás** gépészeti ügyintéző (Szatmári Szakasz mérnökség)
- **Kocsis Benjamin** kiemelt műszaki ügyintéző (Titkárság)
- **Potor Gergő** gépkezelő (Felsőszabolcsi Szakasz mérnökség)

Közalkalmazotti jogviszonya megszűnt:

- **Gál Zsolt** szerelőipari szakmunkás (Nyíri Szakasz mérnökség)
- **Kiss Géza** gépészeti ügyintéző (Szatmári Szakasz mérnökség)
- **Szentmiklós Gábor** területi műszaki referens (Felsőszabolcsi Szakasz mérnökség)
- **Zajzon Áron** gépészeti ügyintéző (Szatmári Szakasz mérnökség)

Közalkalmazotti jogviszonya nyugdíjazás miatt megszűnt:

- **Ténai Károly** vízepítőipari szakmunkás (Folyamos Szakasz mérnökség)
- **Bodnár Gáspár** igazgató (Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság)

GYÁSZHÍREK

Az elmúlt időszakban végső búcsút vettünk

Hidegkuti László nyugalmazott szakasz mérnöktől (élt 80 évet).

Emlékét kegyelettel és tisztelettel megőrizzük.

Gratulálunk... Gratulálunk... Gratulálunk...

Főigazgatói elismerés nemzeti ünnepünk, március 15-e alkalmából

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság, emlékezve az 1848/49-es forradalomra és szabadságharcra, 2025. március 17-én ünnepséget tartott nemzeti ünnepünk március 15-e alkalmából.

Gacsályi József műszaki főigazgató-helyettes úr ünnepi beszédét követően főigazgatói elismerések átadására került sor a főigazgatóság székházában. A vízügyi ágazatban végzett kiemelkedő szakmai tevékenysége

és példamutató munkája elismeréseként az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztályról **Petrucz Andrea** kiemelt műszaki referens Főigazgatói Oklevél elismerésben részesült.

Kolléganőnk 10 éve szolgálja a hazai vízügyi ágazatot. Vízügyi pályafutását 2015-ben kezdte meg a Szatmári Szakasz mérnökségen árvízvédelmi ügyintézőként. 2017-től az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztályon látja el munkakörét, kezdetben árvízvédelmi referensként, jelenleg kiemelt műszaki referensként. Projektek előkészítésével, végrehajtásával, fenntartásával kapcsolatos feladatok csoportszintű irányítását, koordinációját végzi az osztályon. Az igazgatóság vízkárelhárítási szervezetében kezdettől fogva aktívan részt vesz az árvízvédekezési feladatokban. Munkáját precizitás és kiemelkedő szakmaiság jellemzi.



Láng István főigazgató és
Petrucz Andrea kiemelt műszaki referens

Főigazgatói elismerés Víz Világnapja alkalmából

Immár 32. alkalommal ünnepeltük március 22-én a Víz Világnapját. A jeles nap alkalmából az Országos Vízügyi Főigazgatóság 2025. március 24-én tartott ünnepséget a főigazgatóság székházában.

Láng István főigazgató úr ünnepi beszédét és a Készenléti Rendőrség Zenekarának előadását követően főigazgatói elismerések átadására került sor. A vízügyi ágazatban végzett kiemelkedő szakmai tevékenysége és példamutató munkája elismeréseként a Szatmári Szakasz mérnökségről **Székely Dániel** gát- és csatornaőr Főigazgatói Oklevél elismerésben részesült.

Kollégánk vízügyi pályafutását 1986-ban kezdte meg a Szatmári Szakasz mérnökségen gátorként a Szamos jobbpart panyolai őrzésében. Területi ismeretére, műszaki tudására ár- és belvízvédekezésnél nagy szükség van. Eddigi pályafutása során több rendkívüli ár-, illetve belvíz eredményes elhárításakor bizonyította szakmai rátermettségét, szervezőképességét. Részt vett az 1998-as és a 2001-es rendkívüli árvízi, valamint az 1999-es rendkívüli belvízvédekezésben. Emellett számos III. fokot meghaladó ár- és belvízvédekezés során bizonyított. Munkáját precizitás és kiemelkedő szakmaiság jellemzi.



Láng István főigazgatótól átveszi kitüntetését
Székely Dániel gát- és csatornaőr

Székely Dániel 2025-ben közel 40 év vízügyi területen eltöltött idő után nyugalomába vonul.

Ezúton is gratulálunk az elismeréshez és további eredményes munkavégzést, jó egészséget kívánunk kollégáinknak!

MHT hírek

Szikora Julianna MHT területi szervezet titkára

„Már megint MHT!” - hallom egyre többször az igazgatóság központi irodaházának folyosóin.

De miért is?

2025 első két hónapjában több eseményt is szervezett az MHT Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Területi Szervezete.

A már megszokott év eleji feladatokat elvégezte a vezetőség. Elkészítettük az MHT 2024. évi tevékenységéről szóló beszámolót, megvitattuk a 2025. évi munkatervet, pénzügyi tervet, emellett felterjesztettük a 2025. évi kitüntetési javaslatot. Fentieket a területi szerv vezetőségének január 23-án tartott ülésére alapozva tudtuk megtenni.

Az elfogadott 2025. évi munkaterv az alábbiak szerint alakul:

Hónap neve	Típus* (Sz/O/H)	Tervezett program címe
január	sz	MHT Területi Szervezetének vezetőségi ülése (A múlt évi tevékenység kiértékelése, új célok, további teendők meghatározása, kitüntetési javaslatok) Kármentesítés Nagybobcskón – előadódülés
február	sz	25 éve történt a cianid és nehézfém szennyezés a Felső-Tisza vízgyűjtőjén – előadódülés
március 21.	sz	Víz világnapi ünnepélyes kihelyezett előadódülés (rajz és szakmai pályázat)
április	sz	Töltések vizsgálata a Felső-Szabolcsban, Árvíz biztonság – előadódülés
május 22.	sz	"Ukrán-Magyar Határvízi Együttműködés a vízminőségvédelem területén" – előadódülés
június	sz	Vízügyi szolgálat 70 éve - előadódülés Szlavik Lajos és Bartha István
július	sz	„Beregi kör” kerékpárostúra teljesítése (belső tagok részére)
augusztus	-	nyári szünet
szeptember	sz	Ifjúsági Országos Vándorgyűlésen (Baja) részvétel
október	-	ülésszünet
november	-	ülésszünet
december	-	Seniorok találkozója Budapesten

A változtatás jogát fenntartjuk!

Kacérkodunk egy 2-3 napos szakmai tanulmányút megszervezésének gondolatával, mely tavaly érdeklődés hiányában sajnos elmaradt. A program helyszíne változatlanul Gyula és Szarvas lenne.

Mint az előző évben, úgy idén is egy

látványos előadással kezdte éves programját a Magyar Hidrológiai Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Területi Szervezete. 2025. január 28-án „Kármentesítés Nagybobcskón” címmel tartottunk előadást az igazgatóság székházában. Rozinka Zsolt Illés úr a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályának vezetője felvezetését követően Magyar József Balázs a Biocentrum Kft. (Gyöngyösoroszi) ügyvezetője fényképekkel tarkított előadását hallgathatta meg a szépszámu közönség. A prezentációból megtudhattuk a kármentesítés előzményét, körülményeit, illetve azt, hogy már az 1900-as évektől datálódott a területhasználat következtében a szennyezés. Bemutatta a kármentesítés helyszí-

nét, megközelíthetőségét (ma már Ukrajna), a terület földtani felépülését, a szennyeződés területi elterjedését, a kármentesítés technikáját és technológiáját, berendezéseit, valamint annak eredményeit. Az előadást a területen készült döbbenetes fényképek bemutatásával zárta, melyek a szennyeződés és kármentesít-

tés hatásait szemléltették. Emellett szemléltette magának a tevékenységnek a körülményeit is.

Ezt követett február 18-án egy sokkal általánosabban várt előadás, melyet Veres József, az igazgatóság Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztályának vezetője tartott „25 éve történt a cianid szennyezés” címmel. A rendkívül színvonalas, teltházas előadásában térben és időben is elhelyezte osztályvezető úr a történeteket, valamint az utóéletre is rámutatott. Ez utóbbit Török Zoltán „A mérges folyó” című díjnyertes filmjével támasztotta alá. A filmvetítést követően többen is hozzászóltak az előadáshoz. Az előadás tartalmáról többet megtudhatunk osztályvezető úr cikkéből.

Nem csak saját szervezésben tartott előadásokon vehettünk részt. Több szakosztály is tartott előadást, melyeket online is közvetítettek, így lehetőség volt egyénileg becsatlakozni, de közösen is megnéztük az igazgatóság földszinti tárgyalójában a ma emberét érintő előadásokat, mint:

- Mobilgátak és leszerelhető árvízvédelmi falak alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok, a kezdetektől napjainkig (2024-es árvízi tapasztalatok)
- Duzzasztás és/vagy vízvisszatartás, avagy a térségi és helyi vízvisszatartás lehetőségei Magyarországon
- Folyók formáló ereje: Hordaléktranszport és medermorfológiai változások dinamikája
- Hidrológia az integrált vízgazdálkodás jegyében

Mindez jól mutatja, hogy valóban majdnem minden héten történt valami...

És történni is fog. A Víz Világnapi program az igazgatósággal közösen zajlott. Az idei téma a gleccservédelem volt. A témáról bővebben olvashattunk Lapos Ágnes cikkében.

Sajnos búcsúznunk volt tagtársunktól/kollégánktól Hidegkúti Lászlótól. Éle-

tének 80. születésnapja előtt pár nappal Németországban vesztette életét. Emlékét szeretettel megőrizzük.

De nem csak veszteségünk van, hanem új belépőket is üdvözölhetünk, s vannak akik gondolkodnak a belépésen. Ne habozzanak, szeretettel

és jó programokkal várunk mindenkit körünkben! Jelentkezni itt lehet: A Magyar Hidrológiai Társaság Honlapja (hidrologia.hu)

Szakszervezeti hírek

Sárosi Adrienn alelnök

Elértük, amire vágytunk. Vagy mégsem? Több, mint egy évig dolgoztunk azon, hogy megkapjuk a rég várt béremelést, melytől ugyan elmaradt a bejelentett emelés mértéke, mégis eredményesnek tekinthető. Az elkövetkező évekre előrevetített béremelés mértéke sokakban kérdéseket vet fel, ugyanis az ágazat bér tekintetében történő elmaradása más területekhez képest még mindig jelentős. A béremelés mellett az idei évi béren kívüli juttatás (br. 200.000 Ft - időarányosan) is megérkezett, a korábbi évektől eltérően egy összegben.

A szakszervezet elsődleges célja ennek a hátránynak a ledolgozása, illetve a felzárkózás a kommunikált bruttó átlagkeresethez, mely a KSH szerint a 2024 évre vonatkozó adatok alapján a teljes munkaidőben alkalmazásban állók esetében 646.801 Ft/fő/hó volt. Azon dolgozunk a béremelésen túl, hogy nevesítésre kerüljön a béren kívüli juttatásunk, melynek összegét is meg kívánjuk emelni bruttó 450.000 Ft-ra a vízkiözmű ágazatéhoz hasonlóan. Bízunk abban, hogy törekvéseink támogatókra lelnek.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Országos Szakszervezet (továbbiakban: KÖVIOSZ) vezetőjének (Tarró Péter) megbízatása lejárt. A tisztújítás céljából felállt a KÖVIOSZ elnökségének jelölő bizottsága. A háromtagú bizottság feladata, hogy országos szinten nyilvántartásba vegye a jelölteket. A bizottság az arra alkalmas személyeket - a jelölés elfogadása esetén - vá-



Nőnapra köszöntés

laszthatóvá nyilvánítja. A választáson tagszervezetenként minden megkezdett 50 fő esetén 1 fő delegálható. Ez a FETIVIZIG Szakszervezete tekintetében jómagammal együtt 4 főt jelent. A szakszervezet tagsága részéről a megadott határidőig (2025. február 14.) 3 személyre érkezett jelölés (Sándor Attila, Ambrus Krisztián, Sárosi Adrienn). Ezúton köszönjük a bizalmat. A jelöltek továbbításra kerültek a jelölő bizottság részére, akik a választást előkészítik, azonban az elnöki tisztség betöltésére megválasztható - tehát a jelölést elfogadó - jelöltek névsorát a bizottság ezidáig nem közölte. Az elnökválasztáson induló jelöltekről, valamint a választás részleteiről tájékoztatunk minden tagot.

Elkészültek a 2024. évi szakszervezeti tagdíjfizetési kötelezettség teljesítéséről szóló igazolások, melyek ki-

osztásra kerültek. Ezt az igazolást az adóbevallás elkészítése során tudják csatolni tagjaink.

Idén sem feledkeztünk meg a hölgy tagokról. Férfi tagtársaink virággal és bon-bonnal köszöntötték nőnap alkalmából valamennyi kolléganőjüket a központban és a szakaszmérnökségeken egyaránt. Emellett az idei évi húsvéti ajándék, ami egy 5.000 Ft értékű ajándékutalvány lesz, megrendeléséről is gondoskodtunk.

Készülünk a tavaszi kötelezettségeink teljesítésére, ami az adóbevallásokat illeti, valamint a soron következő Küldöttgyűlésre egyaránt, melynek időpontja májusban lesz. A munkával teli tavaszt pedig a jól megérdemelt rekreációs program követi, melyhez szívesen fogadjuk a javaslatokat, ötleteket.

Drámai jeges árvíz a Felső-Tiszán: példátlan károk és hosszú küzdelem

Bartók Tamás kiemelt műszaki referens

Az 1985-ös év elején példátlan méretű jeges árvíz sújtotta a Felső-Tisza vidékét. Az év első napjaiban bekövetkezett jelentős hideg hatására a Felső-Tisza és mellékfolyói rövid idő alatt befagytak, a leghidegebb periódusok 1985. január 02-21. és február 07-28. között voltak megfigyelhetők. A jég gyorsan hízott és 20-30 cm közötti átlagos vastagság alakult ki, de előfordult 60 cm-es jég is. A Tiszát január 11-re Tokaj-Tiszabecs között összefüggő állójég borította. A Szamoson január 15-re, a Túron január 8-ra, a Krasznán január 5-re alakult ki összefüggő állójég. A hófelhalmozódás 1984. december 10-én kezdődött és a tartósan hideg időjárás következtében folyamatos fennállt, egészen január 21-ig. Január közepén a vízgyűjtő területet 30-60 cm-es hó borította, ami 16-56%-kal haladta meg a hasonló időszak sokévi átlagát.

A január 22-én megindult erős felmelegedés és a Felső-Tisza vízgyűjtőjén lehullott jelentős mennyiségű csapadék (2-82 mm) hatására árhullám indult el. A január 23-28. között (kb. 50%-os valószínűségű vízhozammal) levonult árhullám az álló jeget Tuzsér térségéig megbontotta, a Tokaj feletti szakaszon ekkor, mintegy 8-9 millió m³ jég halmozódott fel. Január 24-én 10 órakor a Tiszán Tiszabecs és Vásárosnamény között, valamint a Túron I. fokú készülség elrendelésére került sor. Tivadarnál komoly jégtorlódás jött létre, majd a kellő víznyomás kialakulása után a jég megindult. Még aznap este 20 óra után érte el a vásárosnaményi telet, ahol a hajókat - eltérve az erős drótköteleket - játékszerként sodorta magával és rövid idő alatt szétszórta a Vásárosnamény - Lónya közötti szakaszra. A jéghelyzet és a hajók mentési munkái miatt szintén aznap este 21 órakor III. fokú készülségbe lépett a Vásárosnamény - Lónyai és a Vásárosnamény - Zsurki árvízvédelmi szakasz. Közben a Szamos jege is megmozdult, ezért még szintén január 24-én ott is I. fokú jégvédelmi készülség lépett érvénybe.

Január 25-én 12 órakor a Zsurk - Veresmarti árvízvédelmi szakaszon is III. fokú jégvédelmi készülséget kellett elrendelni. Január 26-án a zajló jég elsodorta a dombrádi pontonhidat is. Ekkor a Tisza Tiszabecs és Dombrád között gyakorlatilag vé-

let 30-70%-al meghaladta a hasonló időszak sokévi átlagát. Február 01-jén megkezdődött az alsó torlasz törése, de a nagy jégvastagság és a csekély vízhozam miatt - a lazító robbantások ellenére is - igen lassú volt az előrehaladás.



„Jégvirág X.” jégtörő a jégtáblák között 1985. február 3-án (FETIVIZG)

gig zajlott és Dombrádnál mintegy 2,5 km hosszú, átlag 3 m vastag torlasz alakult ki, ami 27-én közel 20 km hosszúságúra növekedett és a 11 elsodort úszó járműből 5-öt továbbra is fogvatartott. A torlasz alatti állójég törését január 26-án kezdték meg a jégtörő hajók Tiszalöknél, melyek a torlasz alját 31-én érték el. A megcsúszott jég január 28-ra két torlaszt hozott létre. Az alsó az 583-597 fkm (Tiszacsermely-Cigánd, ill. Tiszakanyár), a felső pedig a 609-618 fkm (Révleányvár-Tuzsér) között alakult ki, ez utóbbi esetben összesen 3-4 millió m³ jeget jelentett. Az óriási jégtorlaszt 1-3 m, helyenként akár 4-6 m vastagságú jégtömbök alkották.

A február elején bekövetkező újabb lehülés miatt a folyókon újra kezdődött a jegesedés, a már jégmentes szakaszok újra beálltak, a torlaszok tovább erősödtek. Ugyanakkor a vízgyűjtőkön jelentős mennyiségű hó gyűlt össze, a hóban tárolt vízkész-

Február 10-én a jégtörési és robbantási munkát le kellett állítani, mert a Tisza vízhozama olyan kicsi volt, hogy már a megbontott jég továbbítására sem volt képes. A torlaszok befeküdtek a mederbe, így a további bontás nem volt lehetséges. A várható enyhülés és esetleges árhullám fogadásának előkészítésére és a torlasz gyengítésére február 23-án az ÉMVIZIG robbantói újra megkezdtek a torlasz lazító robbantását.

Március elején az időjárás kedvezően alakult, lassú, csapadékmentes nap-pali felmelegedéssel megkezdődött a hó olvadása, de az éjszakai fagy a lefolyást mérsékelte, így jelentős árhullám nem tudott kialakulni. Gyengült a folyók jege, a kismértékű vízszintemelkedés pedig segítette a jégtörők munkáját. Március 14-én az esti órákban a megállást követő 47. napon általános zajlás indult meg és előbb a tiszai, robbantással fellazított torlasz, majd a Szamos torlódott jege is elindult, ezzel az évszázad legna-

gyobb jégtömegét produkáló felső-tiszai jeges időszak a végéhez közeledett. Március 18-ra a Felső-Tisza és mellékfolyói jégmentessé váltak.

A jégtorlaszok által befolyásolt tetőző vízállások mintegy 1,5-2,0 m-rel voltak magasabbak az azonos vízhozamhoz tartozó jégmentes árhullámok értékeinél és megközelítették az eddigi tetőző vízállásokat is, pl: Dombrád térségében a vízszint csak 100 cm-rel maradt el az eddigi jégnélküli maximumtól. A torlaszos szakaszokon jelentős átfolyási kereszt-szelvény-csökkenés jött létre, a meder átbocsátóképessége 40-60%-kal csökkent.

A védekezési munkában az igazgatóság teljes árvízvédelmi szervezete közreműködött. Mind a védelmi osztag, mind a védelmi szakaszokra beosztott dolgozók példásan teljesítették feladataikat. A védekezési munkákban összesen 11.479 fő vett részt, mintegy 152.300 munkaóraban. Felhasználásra került 660 db homokzsák, 6.700 m³ terméskő és mintegy 10.000 m³ homok, illetve föld, valamint 1.600 m³ zúzottkő és 280 db ideiglenes útpálya elem is beépítésre került.

Az áradás hatása drámai volt, a jeges víztömeg súlyos károkat okozott a folyószabályozási infrastruktúra-

ban és a mezőgazdasági területeken egyaránt. A zajló jég a dombrádi pontonhidat teljesen összetörte.

Az események ismét rámutattak az árvízvédelem fontosságára és a jégképződés jelentette veszélyekre, amelyeken a jövőbeni katasztrófák elkerülése érdekében tett intézkedések segíthetnek. Az események sorozata jól mutatja az emberi törekvényt a természet erejével szemben, valamint a szervezetek összefogásának fontosságát a válság idején.

Mi történt a 25 évvel ezelőtti cianid szennyezés óta?

Veres József osztályvezető

2000. január végén lesújtó hírek érkeztek Romániából. 100.000 m³ cianiddal szennyezett iszapos víz ömlött ki az AURUL vállalat újonnan épített zagytároló gátján keresztül. A szennyezés, az erőfeszítések ellenére bejutott a felszíni vizek rendszerébe, mely a Zazar, Lápos és Szamos folyót követően a Tiszában folytatta útját magyar és jugoszláv területen. A szennyezést 4 héttel később még a 2.000 km-re lévő Duna deltában is kimutatták.

Ennek a szennyezésnek nem lett volna szabad bekövetkezni. Tervezési hibák, felületes engedélyezés, rossz technológia, a hatósági ellenőrzés hiánya és gondatlan üzemeltetés eredményeként következett be. Az üzem használható vészhelyzet kezelési tervvel, riasztó rendszerrel, vésztárolóval stb. nem rendelkezett. A téli időjárás és az extrém csapadékok okozta hatást a tervezés során nem vették figyelembe. A gát anyaga nem volt megfelelő. Az üzem nem állította le a termelést a körülmények változásának hatására.

Az alkalmazott technológia legnagyobb veszélye az volt, hogy nagy mennyiségű mérgező anyagot és



A meddőfeldolgozó üzem

vizet szivattyúztak át egy kiterjedt, nem védett csővezetékekkel. Az üzemben nem végeztek cianmentesítést! Az új tárolóba szivattyúzott cianid teljes koncentrációja 400 mg/l volt, amely körülbelül 120 mg/l szabad cianidot tartalmazott.

A szennyezés az érintett vízfolyások élővilágában gyors és kíméletlen pusztítást végzett. A történetek alapos kivizsgálása érdekében az eseményt követően az Egyesült Nem-

zetek Szervezete (a továbbiakban: ENSZ) vizsgáló bizottságot küldött a helyszínre, hogy független szakértő vélemény készüljön a történetéről. Az akkori meghatározó politikai szereplők hozzáállása az eseményekhez mind magyar, mind román részről pozitív volt. Együttműködés és párbeszéd jellemezte a politikusok közötti kapcsolatot. A magyar, román és Európai Unió (a továbbiakban: EU) szakértők és politikusok több alkalommal egyeztettek személye-

sen is az esettel kapcsolatban. 2000. február 17-én Margot Wallström aszszony, az EU környezetvédelmi biztosa, Romica Tomescu román környezetvédelmi miniszter, Fotion Fotiadis az Európai Bizottság romániai köldöttségének vezetője és Pepó Pál magyar környezetvédelmi miniszter találkoztak és meglátogatták a bal eset helyszínét.

Nagybánya térségében a bányászat több évszázados múlttal rendelkezik. A város adott helyet a 14. században alapított bányakamarának és pénzverdének, ahol a helyi érc finomítását és a belőle származó pénzérmék verését végezték. A kincstári és magánbányák újabb virágzása következett, a lakosság fél évszázad alatt több mint kétszeresére nőtt. A trianoni határmódosítás előtt Európa aranykitermelésének 80%-át Magyarország adta. Az 1989-es forradalom után a bányászat fokozatosan leépült, a bányák közül sokat bezártak. Az 1990-es évek végén három bányászattal, fémfeldolgozással és vegyipari tevékenységgel foglalkozó cégcsoport volt jelen a térségben. A bányászati és ipari tevékenység óriási környezetszennyezést okoztak, melyek a lakosság életkörülményeit jelentős mértékben rontották. Az állami bányavállalat meddőtárolói folyamatosan szivárogtak szennyezve ezzel a felszíni- és felszín alatti vizeket. A város lakott területének közvetlen szomszédságában volt az akkor 30 éves Meda tároló. Szeles időjárás esetén a város lakói fuldokoltak a portól, a belélegzett szennyező anyagok súlyos egészségügyi problémákat okoztak.

„Aggodalom Európa jövőjéért” program keretében a World Health Organization (WHO) jelentést készített a város környezeti állapotáról. A jelentés szerint a lakosság szennyezésnek való kitettsége nagyon magas.



A Meda meddőtároló a 90-es években

Az ENSZ vizsgáló bizottság mérések alapján az alábbi kijelentést tette: „A kiömlés egy olyan területen történt, amely már régóta szennyezett nehézfémekkel bányászat és fémfeldolgozás miatt. Az adott kiömlés által nem érintett felvízi helyek szintén nagy mennyiségű nehézfém-tartalmaztak. Ez illusztrálja azt a tényt, hogy a baleset történt egy olyan régióban, ahol számos rozszul karbantartott és működtetett üzem és flotációs tó található, amelyek cianidot és/vagy nehézfémeket tartalmaznak, amelyek közül sok folyamatosan szivárog. Szennyezés, a szivárgás vagy akut balesetek miatt a felszíni és felszín alatti vizekben, valamint a talajok esetében valószínűleg már előfordultak és újra előfordulhatnak.”

Az eset óriási mechanizmusokat indított el a környezetvédelem, az iparbiztonság, a bányászati technológiák és a civil társadalom tekintetében. A szennyezések ráirányították a szakembereket, jogalkotókat, civil szervezeteket és a lakosság figyelmét a bányászati tevékenységek káros hatásaira. Az ásványi nyersanyag-kitermelő

iparban keletkező hulladék kezeléséről szóló 2006/21/EK irányelv kidolgozását és bevezetését döntően az aznallcollari (1998) és a nagybányai (2000) balesetek kényszerítették ki. Számos felmérés, szakértői tanulmány készült a meglévő veszélyforrásokról (EPA, ICDR stb.). Elindult a szennyezőforrások meddőtárolók és ülepitő tavak felszámolása.

Az iparvállalatok önkéntes együttműködésében létrehozott Nemzetközi Cianid Kódexben a cian szállítására, kezelésére, tárolására, felhasználására vonatkozó szigorú előírásokat vezettek be.

A szigorúbb határértékek a technológia hatékonyságának növelését, a környezetvédelem új módszereit kényszerítették ki.

Erőfeszítéseket tettek az alkalmazott cianidszint további csökkentésére, valamint a technológia helyettesítésére (az ammónium tioszulfátos (NH₄)₂S₂O₃ lúggással).

Az elmúlt 25 évben Magyarország és Románia jelentős változásokon ment



A Meda zagytároló rekultiváció előtt (b) és után (j)

át. 2004-ben Magyarország, 2007-ben Románia is az EU tagjává vált. Tekintettel arra, hogy a környezeti állapot javítása mindkét országban elvárás, ezért uniós források felhasználásával projektek zajlottak. A gazdasági környezetben kedvezőtlen változást okozott a 2007-2008-as nagy gazdasági válság. Nagybánya térségében megszűntek a környezetre negatív hatást gyakorló ipari tevékenységek (2006 – aranybányák; 2008 – réztermelő üzem; 2012 – ólomgyártó üzem).

2009-2012 között „Romaltyn mining” cég, teljesen más (sokkal korszerűbb és biztonságosabb) technológiai körülmények között akarta folytatni a meddő feldolgozását. Hosszas pereskedést követően nem engedélyezték a tevékenységet. Az ipartelepelt a nagybányai településvezetés lakó területnek nyilvánította.

A környezeti állapot javítására irányuló projektek között említhető a Smart Post-Industrial Regenerative Ecosystem (SPIRE) project. Ebben a projektben a szennyezett talaj megtisztításához olyan növények telepítését végezték, melyek a mikroorganizmusok segítségével képesek a szennyezőanyagok talajból való eltávolítására.

2022-ben a Kolozsvári Egyetem Fenntartható Fejlődés Fakultása felmérést készített Nagybánya környezeti állapotáról, a talaj és a felszíni vizek minőségére vonatkozóan.

A tanulmányban az alábbi követ-



2021. február 17. - február 22. közötti szennyezés

keztetés olvasható: „Annak ellenére, hogy az ipari tevékenység több mint 10 éve megszűnt, a térség szennyezettsége rendkívül magas. A felszíni vizek nem használhatók öntözésre és ivóvízbiztosításra. További beavatkozások szükségesek.”

Ezt a megállapítást támasztják alá a 2018. március 28.- április 04. és a 2021. február 17. - február 22. között Szamos folyón levonult szennyezések is. Bár a koncentrációk mértéke közel sem akkora volt, mint amit 2000. február 02-án tapasztaltunk, de meg kell állapítani, hogy a Szamos folyóra és a romániai vízgyűjtőn folyó tevékenységekre fokozott figyelmet kell fordítanunk.

A nagybányai cianid és nehézfém szennyezés által kiváltott globális hatásmechanizmusok eredménye-

sek voltak. A politikusok megértették, hogy nem szabad megvárni a katasztrófákat, a megelőzésre kell fordítani a hangsúlyt (szigorú szabályozók és felelősség kérdése). Óriási előrelépés történt a biztonságosabb, hatékony technológiák alkalmazása és az iparbiztonság terén. A civil társadalom magára talált. Nagybánya bányászati és iparterületi környezeti állapota még mindig a múltbéli szennyezések hatását tükrözi. A környezeti állapot javítása a jövő legfőbb kihívása. A terület megtisztítása, a szennyezőforrások felszámolása hosszú időt vesz igénybe és jelentős költségekkel jár. Az amerikai példák azt mutatják, hogy a természeti állapotok restaurálása a szennyező bányászati tevékenységek megszűntét követően több évtizedig tart.

Inspiráló nők az igazgatóságon

- *Nőktől, Nőként, nemcsak Nőknek* -

Farkasné Galyas Nóra igazgatási referens

1. rész

Igazgatóságunkon jelenleg 211 nő dolgozik. Az idei Nemzetközi Nőnap apropóján fellelkesülve interjút készítettünk hat, a munkáját kiemelkedően végző egykori és jelenlegi munkatársunkkal. Elsőként három, korábban vezető beosztásban dolgozó, ma már nyugállományban lévő volt kollégánál beszélgettem *Salamonné Kazár Ilonával, Csorbák Erikával és Radványi Ildikóval.*



Salamonné Kazár Ilona



Csorbák Erika



Radványi Ildikó

1. Mi vonzott erre a pályára?

Salamonné Ilike:

Már az iskolában reálérdeklődésű voltam, a matek, fizika jól ment. Ezért a Széchenyi István Közgazdasági Szakfőiskolába jelentkeztem. Utána elvégeztem a Pénzügyi és Számviteli Főiskolát. Vízügyi pályafutásomat 2003-ban kezdtem meg, mint gazdasági ügyintéző. 2009 év elején kaptam vezetői megbízásomat az akkori Munkaügyi Osztályon.

Csorbák Erika:

A pályára és valójában a „részben vizes” felsőoktatási képzésre véletlenül kerültem. Tekintettel arra, hogy középiskolai tanulmányom során – a nyíregyházi Krúdy Gyula Gimnázium biológia tagozatán végeztem – korábban csupán a víz élettani szükségességével, sajátosságaival foglalkoztam, a vízgazdálkodás, vízrendezés, árvíz-, belvízvédelem, öntözés/vízpótlás rejtelmével az akkori Debreceni Agrártudományi Egyetem Szarvasi Főiskolai Karán találkoztam és ott ismerkedtem meg először a víz „igazi arcával”. A főiskolai évek alatt vált érdekessé számomra ez a szakma és a szakterület. Megtetszett, megszerettem, szívesen tanultam és itt ragadtam.

2. Keményebben kellett dolgoznod, mint a férfi kollégáknak ahhoz, hogy elismerjék a munkátokat egy ilyen férfias szakmában? Egyenrangú félként kezeltek? Ugyanolyan tiszteletet kaptatok, mint férfi kollégáitok?

Salamonné Ilike:

Első munkahelyemen árnyilvántartóként kezdtem. A szakmai előbbre jutás nem volt egyszerű nőként, később anyaként, mivel főleg férfiak kerültek vezető beosztásokba. Családanyaként igénybe vett GYES után visszatérve a munkavilágába újra kellett kezdeni szakmailag felépíteni magamat, ami dupla erőbedobást igényelt. A szakmai tudást, felkészültséget azonban elismerték, s egyenrangú félként kezeltek. Nem volt könnyű, de sikerült.

Csorbák Erika:

Tapasztalatom szerint keményebben és másként kellett dolgozni. A sok adminisztratív feladatot, jelentések készítését a férfi kollégák inkább rám hárították, kevesebb lehetőségem volt a terepi munkára, mint nekik. A védekezési időszakokban is csak a férfiakat vezényelte ki a védelemvezetés a központból a védelmi szakaszokra, az osztályban is csak férfiak dolgoztak. Mi nők a Védelmi Törzsben dolgoztunk.

Nehéz volt kitűnni a férfiak világában. Ezt a helyzetet hamar felismertem, ezért az informatika, kommunikáció, majd az ár- és belvízvédelem vonalán bővítettem ismereteimet szakmérnöki és szakmai tanfolyami képzéseken a napi adminisztrációs, adatkezelési és feldolgozási feladatok könnyítése céljából. Néhány férfi kolléga erősen rivalizált velem, s a tisztelet sem volt részükről egyenszilárdságú.

Radványi Ildikó:

1973-ban, harmadéves vízepítészes hallgatóként társadalmi ösztöndíjszerződést akartam kötni. A budapesti és a debreceni vízügyi igazgatóság elutasított azzal az indoklással, hogy nő vagyok. A mátészalkai Krasznabalparti Vízügyi Társulatnak megjeltem. 1992-ben a FETIVIZIG felvett szakmérnök-helyettesnek, majd rövidesen én lehettem az ország első szakmérnökője. Ez később bemutatásom szinte egyetlen jelzője lett! Munkám kezdetén minden beosztottammal elbeszélgettem és végül megkérdeztem, hogy gondolja, tudna-e velem dolgozni? Volt, aki azt mondta, majd meglátjuk... Később, a néhány fegyelmi ügyben sosem volt ez az indok... 2011-ben megkaptam a II. osztályú, Honvédelemért Kitüntetési Címet, Ezüstkeresztet.

3. A nőket többnyire az érzelmeik vezérik (mondják ezt ugye a legtöbben). Igaz ez? A vezetőként meghozott döntéseitekben mennyire játszottak szerepet az érzelmeik? Képesek voltatok minden esetben objektíven szemlélni a helyzetet és racionális döntést hozni?

Salamonné Ilike:

A női vezetők általában empátikusabbak férfi társaiknál. A döntések meghozatala előtt aprólékosabb elemzéssel járnak körbe a problémát, feladatot, s próbálják a legoptimálisabb megoldást elérni. Nőként nehéz érzelmeik, empátia nélkül döntéseket hozni, például olyan területen, mint az enyém volt. Munkaügyi osztályvezetőként sokszor emberek sorsáról is dönteni kellett. Mindig a jogszabály adta lehetőségeken belül a lehető legoptimálisabb megoldást igyekeztem választani. Női vezetőként elért egyémmel szemben a racionalitás és az empátia. Ezt tudom tanácsolni a jövő női vezetőinek.

Csorbák Erika:

Sokat segített a döntésekben az úgynevezett „női megérzés”. Igyekeztem objektívnek maradni és arra töreked-

ni, hogy a feladatokat maradéktalanul, jó minőségben elvégezzük. A csapat egyenrangú tagjának tekintettem magam. Nem véletlenül használok a többes számot. Híve vagyok a csapatmunkának. Együtt - mindenki saját képességeit beleadva - jobb eredmény születik.

Radványi Ildikó:

Bár mindig jelen voltam, túl közeli barátságokba nem bonyolódtam. Az érzelmeim nem tartoztak másra. Ha hiba történt, nehézség volt, mindig az volt a cél, hogyan kerülünk ki a legjobban a helyzetből. Nem kell mindig egyszemélyi döntést hozni, de halogatni sem jó! A feladatokat a „megfelelő” emberekre szét kell osztani, de ellenőrizni kell a végrehajtást! Senki sem lehet teljesen objektív, de törekedni kell rá. Jó szakember beosztottakat kell gyűjteni, mert velük lehet haladni.

4. Voltak-e olyan akadályok, amelyek évekként elelőtt megnehezítették általában véve a nők karrierjét? Ha igen, melyek voltak ezek?

Csorbák Erika:

A nyolcvanas évek elején a szakterületen nagyon nehéz volt elhelyezkedni, mondhatni telített volt a pálya - pedig akkor az igazgatóság létszáma legalább háromszorosra volt a mostaninak-. Sokkal több férfi dolgozott a műszaki területen, mint nő. Én végül is egy „csavarral” némi segítséggel kerültem a FETIVIZIG-re. Két éves agronómusi, meliorációs tapasztalattal rendelkezve, már egy 2 éves kislány anyukájaként lettem a jó hírű, sokak által vágyott vízügyes „nagy család” tagja. A vízügyön a kivitelezésben szerettem volna dolgozni és valójában oda is szánt engem a termelési igazgatóhelyettes. Az akkori Meliorációs Üzem vezetője viszont úgy vélekedett, hogy köszöni, neki már van felesége, nőszülni nem akar. A Vízügyi és Vízhatalmi Osztályon dolgozó férfi kollégát viszont fogadta, így kerültem az ő helyére a szakági osztályra (ezzel a kis sztorival csak a nők akkori elhelyezkedési lehetőségére szeretnék rámutatni, válaszolva a kérdésre). Az élet fintora, hogy néhány év elteltével, amikor a termelési részleget teljesen leválasztották az igazgatóságról, a fent említett üzemvezető úr lett az átalakított szervezet Vízkárelhárítási Osztályának vezetőjeként a főnököm.

Radványi Ildikó:

Nehézségként inkább az jut eszembe, hogy vezetőként „a semmiből valamit” korszak okozott nehézséget, amikor

bár pénz nem volt, az elvárás megmaradt, hogy minden védelmi szakaszunk rendben legyen. Úgy gondolom, jól teljesítettünk és ez nem kis mértékben a szakembergárdánk érdeme volt, akik időnként még saját zsebből is áldoztak az eredményért!

5. Hogyan tudta megteremteni a munka és a magánélet közötti egyensúlyt? Sikerülhet-e ez egyáltalán?

Salamonné Ilike:

A munka és magánélet közötti egyensúly megteremtése kisgyermekes anyák esetében nagyon nehéz, főként akkor, ha nincs családi, nagyszülői segítség a háttérben. Amikor én az igazgatóságon vezetői állásba kerültem, már két egyetemista és egy felső tagozatos gyermekem volt, így már könnyebb volt. Természetesen családi segítséggel a hátam mögött.

Csorbák Erika:

Ezt csak úgy lehetett megcsinálni, hogy amikor haza mentem, levettem a vezetői „köpenyt” és családanyaként, feleségként, háziasszonyként, kertészként, gondoskodó gyerekként és szerető testvérként, barátként funkcionáltam a saját privát közegemben. A heti legalább két testedzés ebben sokat segített. Természetesen a munkahelyi dolgok sokszor motoszkáltak otthon is bennem és fordítva ugyanúgy. Védekezési időszakban előfordult, hogy a kislányommal napokig csak egy puszira volt lehetőség, mert amikor éjszaka haza értem, hajnalban munkába mentem, ő már, vagy még aludt. A családom támogatása nélkül ez nem sikerülhetett volna!

Radványi Ildikó:

Család és munka, különösen védekezési időszakokban nem volt könnyű, de nekem azért nem jelentett megoldhatatlan problémát, mert számíthattam a férjemre, a sógornómra, a szüleimre és a gyermekeim sem voltak már olyan kicsik, amikor pozícióba kerültem.

6. Ha voltak nehézségek, hullámvölgyek, mi segített átlendülni ezeken? Te milyen tanácsot adnál ezen a téren a jövő vezető beosztású hölgy munkatársainak?

Csorbák Erika:

Természetesen voltak nehézségek a munkában, amellyel szerintem a férfi vezető társaim is megküzdöttek. Vezetőként objektívnak maradni, gondolom mindenkinek kihívás. Tagadhatatlan, hogy embertársainkat, így a munka-

társakat sem kedveljük egyformán. Én a feladatellátás során is mindig az embert helyeztem a középpontba. Észre kell venni és megfelelően kell kezelni a munkatársak személyi, mentális, családi és egyéb konfliktusokból eredő teljesítmény ingadozását. „Mindannyian kelünk időnként bal lábbal!” Na, ilyenkor kell, hogy legyen empátiánk, egy jó szavunk, segítők szándékunk, szociális érzékenységünk! Szerintem ebben mi nők jobbak vagyunk a férfiaknál! Meg kell találni azt, hogy ki mi- ben a legjobb és testhez álló feladatot adni a nagy halmazból. Feltétlenül fontosnak tartom a több generáció együtt dolgozását, a fiatalok mentorálását, tapasztalatok átadását, a folyamatos ismeretbővítés támogatását.

Radványi Ildikó:

Törekedtem a jó munkahelyi légkör megteremtésére és megtartására, ezt kirándulásokkal, farsangokkal, névnapok összevont ünneplésével is építettük. Vezetőként, de emberként is fontos, hogy ne pánikoljunk egy kritikus helyzetben, hanem rögtön keressük a kiutat, a megoldást. A munkatársakat emberként kezeljük, de legyen elvárás a lojalitás és fegyelem. Fontos a szakmai felkészültség, ugyanakkor ne szégyelljük megbízható szakemberek segítségét igénybe venni. És egy mosoly a megfelelő időben is sokat segíthet!

7. Melyik szakmai sikeredre vagy a legbüszkébb? Mondj 3 olyan tulajdonságot, mely ezekhez hozzásegített.

Salamonné Ilike:

Szakmai sikerként könyvelem el, hogy női vezetőként, nem mellesleg anyaként helyt álltam, szakmailag elismertek fiatalon első munkahelyemen és az igazgatóságon is. Szakmai sikereimhez úgy érzem hozzájárult az alapos, precíz munkavégzésem. Az, hogy csapatmunkában gondolkodtam. Munkatársként, vezetőként mindig igyekeztem szakmai tudásomat megosztani, továbbadni. Nyitott voltam az új, innovatív dolgokra, nem szégyen tanulni másoktól. Vezetőként odafigyeltem munkatársaimra szakmai és magánéleti területen is. Amikor tehettem, beosztottaim erősségét figyelembe véve adtam ki a feladatokat, aki elemző, precíz, annak olyat, aki kreativitásban volt erős annak megfelelő feladat jutott.

Csorbák Erika:

A vízügyes pályám első időszakában a műszaki feladatok mindegyikére büszke vagyok, mert azok jelentettek legnagyobb kihívást a sok nagy

tapasztalattal rendelkező kolléga között. Siker, inkább szerencse, lehetőség, hogy műszakiként is részt vehettem a nagy belvizekben, árvizekben és azok dokumentálásában a földről és a levegőből egyaránt. A „nagyoktól”, jeles, elismert szakemberektől tanulhattam. Az Igazgatási Osztály vezetőjeként eltöltött 17 évem alatt több szervezeti változás, nemzetközi és hazai szakmai programot sikerült eredményesen megszervezni és levezényelni. Ez idő alatt a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság „háziasszonyaként” teljesedhettem ki igazán. Mindez a nagyon jó, megértő, a kreativitásomat támogató vezetőimnek és a velem együtt dolgozó munkatársaimnak köszönhető.

Radványi Ildikó:

Nem adatott meg, hogy 19 vízügyes évem alatt nagy létesítmények szülessenek a kezem alatt, bár az utolsó években bábáskodhattam az Öreg-Túr vízpótlásának kezdetén. Viszont átéltem az 1998-as, 2000-es és 2001-es rendkívüli tiszai árvizeket, igaz csak beosztott műszaki, ill. területi védelemvezetőként. Később, szakaszvédelemvezetőként, csak szolid árvizeim voltak. Atéltünk rendkívüli belvizet is és mi kaptuk elsőként a ciánszennyezést és a kátrányt is. Igazi vízügyesnek 1998. november 6-án éjszakától számítom magam, amikor Tiszacsécsé térségében a töltés tetején 4 sor homokzsák felett már átcsordogált a víz, nem volt homok, nem volt zsák, nem volt még hírközlés, csak folyton lemerülő bunkofon, emberek voltak, de irányító nélkül, a munkában járhatlanul, mindenkinek külön el kellett magyarázni, mit tegyen. A falut már kitelepítették... ha akkor éjjel az ukránoknál nem történnek gátszakadások, mi úszunk...

Büszke vagyok arra, hogy nagy szerepem volt a Felső-Tisza Vízügyi Nyugdíjas Klub Egyesület megalakításában és eddigi működtetésében, sokak örömére. Nyugdíjasként új kihívást és sikereket találtam a festészetben és ezzel többeknek is kellemes élményeket szerezhetek.

A cikk folytatása a következő számban olvasható...

Magyar-Román Kormány meghatalmazott-helyettesi találkozót szerveztünk Baktalórántházán

Nagy Zoltán határvízi titkár

Házigazdái voltunk a 2025. március 10-13. között Baktalórántházán megrendezett Magyar - Román Koordinációs és Együttműködés Fejlesztési Albizottság találkozójának, melyen igazgatóságunkról Nagy Zoltán, mint határvízi titkár vett részt.

A találkozón összegeztük a Vízgazdálkodási és Hidrometeorológiai, a Vízminőségi és az Ár- és Belvízvédekezési Albizottságok munkáját, valamint előkészítettük a Bizottsági jegyzőkönyv tervezetét.

A román küldöttség vezetője Olimpia Negru, kormány meghatalmazott-helyettes volt, akivel sikerült előrelépni

több elhúzódó kérdéskörben is a további sikeres együttműködésben bízva. A magyar delegációt Kovács Péter, kormány meghatalmazott vezette.

Az Albizottság áttekintette a hatályos Szabályzatok felülvizsgálatának helyzetét és valamennyi esetben elfogadásra javasolta a Vízügyi Bizottságnak a Szabályzatok és mellékletek módosítási javaslatát.

„A határon áterjedő hatást kiváltó beavatkozások és projektek felülvizsgálatának eljárási rendjéről” című Szabályzatban előírtaknak megfelelően a magyar Fél elemezte a román területen megvalósuló 10 projekt

dokumentumát és egyetértett azok megvalósításával. Az Albizottság figyelemmel kíséri a román – magyar Interreg pályázati programban benyújtott pályázatok helyzetét.

Az Albizottság szakértői elemezték a Felek határvízi titkárai által összeállított, a Bizottság XXXVI. Ülésszaka Jegyzőkönyv-tervezetében foglalt határozati javaslatokat, pontosították álláspontjukat az együttműködés vonatkozásában, amelyeket a végleges döntéshozás érdekében bemutatnak a kormány meghatalmazottaknak.

Nagy reményekkel vágunk neki az új évnek

Labant Sándorné vezetőségi tag

Már lassan tavaszodik, egy új évszak veszi kezdetét. A 2024-es évet december 19-én, egy ünnepre hangoló, nagyon szép és megható műsorral zártuk. Igazán kedves kis műsort adtak a Búza utcai óvodások és saját kezűleg készített ajándékkal is kedveskedtek a tagság számára. Az év végi záró programunkon szoktuk köszönteni az abban az évben betöltött kerek születésnaposokat és a kerek házassági évfordulókat ünneplőket. Talán csak itt látni, hogy nem fiatalodunk, hiszen az idén hét tagunk 80 éves, három pedig 85 éves lett. De ez csak egy szám, mert mind egytől-egyig igazán fiatalosak. Köszöntöttünk két 50 éves és egy 60



A Búza utcai óvodások műsora



Csoportkép a központi épület bejárata előtt

éves házaspárt, akik nagyon szép és igazán hosszú házassági évfordulójukat ünnepelték 2024-ben.

Nagyon jó kedvvel, reményekkel telve köszöntöttük együtt a január 09-én tartott klubfoglalkozáson a 2025-ös évet. Beindultak a klubfoglalkozások melyen január 23-án egy csapatépítő, önismereti tréninget tartottunk. Radványi Ildikó elnök asszonyunk kiállításának megnyitóján vettünk részt a Váci Mihály Városi Kulturális Központban. Sajnos egy pártoló tagunktól búcsút vettünk, aki a messzi ismeretlenbe távozott.

Februárban lelkesen készültünk a szokásos farsangi bálunkra, melyet 21-én tartottunk. Bemutattunk egy kabaré jelenetet, de volt vers, próza, nótá, ének, tánc és természetesen jókedv.

Márciusban beindult a sporttevékenység, a ping-pong, valamint eszmecsere javaslatok érkeztek erre az évre. Most két alkalommal is köszöntötték minket nőnap alkalmából. Első alkalommal március 06-án, majd március 13-án ünnepség keretében is. Március 6-án meglepetésként Demjanovich Emil kis fehér kosárban szép mini szegfűvel lepett meg minden jelenlévő hölgyet. Március 13-án Barta István nagyon szép és tartalmas vetítéssel egybekötött előadását láthattuk és hallhattuk, mely szép és

impozáns fővárosunk hídjairól, azok építéséről, majd a márciusi ifjakról és március 15-i megemlékezésről szólt. Az előadás végén köszöntötték a hölgyeket egy szál sárga rózsával. Ebben a negyedévben egy színház- és két mozilátogatásunk is volt. Nagy reményekkel és tervekkel várjuk az ez évi programjainkat. A klub, mint minden évben, most is minden lehetőséget megragad és ha lehet, minden pályázaton indul, hogy ezzel is jó lehetőséget teremtsen a klubtagság részére. Várjuk a májusi közgyűlésünket, hogy a beérkezett ez évi programokra vonatkozó javaslatokról és azok megvalósításáról tudjunk szavazni.

Nagyon szépen köszönjük az igazgatóság új kinevezett vezetőségének a nyújtott anyagi támogatást, illetve, hogy lehetőséget biztosít a klubfoglalkozások megtartásához. Lehet ezek már elcsépelet mondatok, mert mindig leírjuk, de: Nagyon sok szeretettel várjuk a frissen nyugdíjazott volt kolleganőket és kollegákat a tagság soraiban. Egy nagyon jó, összetartó kis közösség a mi klubunk, ahol rengeteg hasznos és élvezetes programra van és reméljük, hogy lehetőségünk.

Köszönöm, ha elolvastad ezt a kis beszámolót.



Március 15.-i megemlékezés

Ökológiai vízpótlás a Tisza-Túr tározónál



Az elő- és hátlapon megjelenő fotókat készítette:
Ambrusz László, Fülöp Zoltán

Szerkesztő bizottság tagjai: Lucza Zoltán, Ambrusz László, Sárosi Adrienn
Tervezés, nyomdai kivitelezés: Fülöp Zoltán

Felelős kiadó: Kató Sándor igazgató • Minden jog fenntartva
Copyright © 2025 FETIVIZIG • www.fetivizig.hu